Gemeente Heerde

cittaslow

2022

Monitor sociaal maatschappelijke verbinding

→ www.heerde.nl

Inhoudsopgave

Inleiding 4
Risico-paragraaf 5
Jeugd 8
Doelen Jeugd 8
Ingezet beleid 2022 8
Extra thuisbegeleider Jeugd 8
Ontwikkelingen in het jongerenwerk 9
Kansrijke Start 9
Ouder-kind festival 2022 9
Gebruik vrij toegankelijke en individuele voorzieningen 10
Doelrealisatie 15
Kwaliteit 15
Conclusies Jeugd 16
Inkomen en participatie 17
Doelen Inkomen & Participatie 17
Vluchtelingen uit Oekraïne 17
Leefgeld 17
Werk 18
Participatiewet Werk & inkomen 18
Indeling naar trajecten 20
WW-cijfers van UWV 23
Instrumenten Werk 24
Beleidsontwikkelingen Participatiewet Werk 25
Wetswijziging Breed Offensief 25
Nieuwe arbeidsmarktagenda FactorWerk 25
Participatiewet Inkomen 26
Collectieve zorgverzekering (gemeentepolis) 28
Gemeentepolis: een terugblik 28
Armoedebestrijding – schulddienstverlening 29
Beleidsontwikkelingen Participatiewet Inkomen 33
Energietoeslag 33
Tijdelijke beleidsregel noodfonds energietoeslag 33
Beleidstukken bestaanszekerheid 33
Kindpakket 33
Armoedepact/bestaanszekerheid 33

Conclusies Participatie en inkomen 34
Wmo 35
Doelen Wmo 35
Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis 36
Algemeen 36
Aantal klanten AVSLH 36
Daling mantelzorgondersteuning 37
Financieel overzicht AVSLH 38
Stip 38
Wmo-maatwerkvoorzieningen 39
Algemeen 39
Maatwerk immaterieel ZIN 40
Financieel immaterieel ZIN 41
Financiën materiële voorzieningen 41
Woonvoorzieningen 41
Rolstoel- en vervoersvoorzieningen 42
Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 42
Algemeen 42
Financiën MOBW 42
Toekomstplannen 43
Conclusies Wmo en MOBW 44

Inleiding

De Nederlandsche Bank spreekt van een ongekende economische situatie waarin we ons afgelopen jaar bevonden. We zaten nog in de herstelperiode van een pandemie die de wereld twee jaar lang in haar greep heeft gehouden. Net toen de laatste lockdown in Nederland was opgeheven en we dachten dat we op adem konden komen, viel Rusland Oekraïne binnen. Het verdere verloop van de oorlog is uiterst onzeker en het einde lijkt nog niet in zicht. De oorlog heeft indirecte, maar grote gevolgen voor onze economie. De zorgen over een wereldwijde recessie nemen toe. De economie wordt momenteel overschaduwd door een historisch hoge inflatie en oplopende rentes. Hoewel er een energieplafond is, zijn de energieprijzen nog steeds een reden tot zorg. Inmiddels zijn bijna alle producten duurder geworden. Huishoudens verliezen hierdoor koopkracht. Hoewel de steunmaatregelen van de overheid verlichting geven, hebben met name de lage inkomens en de middeninkomens steeds meer moeite om rond te komen. Het kabinet heeft in 2022 besloten om met een fors maatregelenpakket van ruim 18 miljard euro te komen, vooral ten behoeve van de lage inkomens en de middeninkomens. Helaas kunnen zelfs daarmee niet alle kostenstijgingen voor iedereen volledig worden gecompenseerd.

Door de inflatie stijgen de kosten voor jeugdzorg en Wmo eveneens. Voor de jeugdzorg neemt het aantal aanvragen toe, net als de complexiteit van de problematiek. Deze ontwikkeling is deels te wijten aan de na-ijlende effecten van de coronapandemie, en deels aan de toenemende sociale en maatschappelijke druk. Aan de meeste oorzaken kan de gemeente weinig veranderen. Wat wij wel kunnen is jongeren met behoefte aan extra sociale contacten betrekken bij sociale activiteiten, voor hen op tijd een vangnet bieden en waar nodig bij te sturen. En ouders helpen bij het opvoeden van hun kinderen door informatie te verstrekken en ze met elkaar in contact te brengen. We hebben de personele inzet bij Stip afgelopen jaar op meerdere vlakken uitgebreid en zitten daarmee op dit moment aan de bovenkant van onze span of control[1]. Het is nu de uitdaging om met ons huidige team maximale impact en resultaat te bereiken door samen te werken en de juiste dingen te doen. De minister heeft onlangs aangekondigd de eerder aangekondigde bezuinigingen op jeugdmiddelen de komende jaren te beperken. De bezuinigingen op de inkomsten zijn concreet, maar welke hervormingen daarbij horen helaas nog niet. Door de voorgenomen kortingen aan de batenzijde wel in de perspectiefnota op te nemen en de kosten realistisch te ramen, tot er meer bekend is, gaan we voor zekerheid.

Bij de Wmo staan we eveneens voor een uitdaging. Door vergrijzing groeit de doelgroep. De vastgelopen woningmarkt maakt doorstromen naar een passende woning moeilijk, waardoor er meer en duurdere woningaanpassingen nodig zijn. De toegenomen bekendheid en de betere bereikbaarheid van de regeling AVSLH zorgt er mede voor dat veel huishoudens zich aanmelden. De landelijke overheid stimuleert dat mensen zo lang mogelijk thuis wonen, zowel ouderen als mensen met tijdelijke psychische problemen. Door alle ontwikkelingen is het ook mogelijk om steeds langer thuis te wonen, maar daar zijn kosten voor de gemeente aan verbonden. Op veel van deze aspecten heeft de gemeente wederom weinig invloed. We zijn kritisch, maar rechtvaardig, in het toewijzen van voorzieningen en het investeren in een sociaal netwerk voor alle inwoners. Een kans voor het beperken van de kosten voor Wmo ligt bij het aanpassen van de AVSLH-regeling.

We hebben recent mooie uitvoeringsprogramma's opgesteld waarmee we samen de bovengenoemde uitdagingen aangaan! In de volgende monitor wordt u daarover geïnformeerd.

[1] Het aantal mensen waaraan een manager leiding geeft

Risico-paragraaf

Jeugd

Risico's

De kosten voor jeugdzorg zijn flink gestegen en zijn onder invloed van de cao-onderhandelingen nog steeds aan het stijgen. De minister heeft heel recent met de VNG een principeakkoord gesloten over een beperking van de eerder aangekondigde bezuinigingen om de betrokken partijen meer tijd en budget te geven om de jeugdzorg te hervormen. Met deze middelen vanuit het Rijk lijkt de gemeente Heerde de jeugdzorg te kunnen financieren op de korte termijn. Op langere termijn zijn er onzekerheden/risico's:

- In de huidige plannen staat een afname van de middelen vanaf 2024. Het Rijk en de provincies hebben toegezegd zorg te dragen voor een evenredige afname van de kosten door een reductie van het takenpakket. Hier zijn nog geen concrete voorbeelden over bekend gemaakt.
- De impact van de sociale isolatie tijdens de coronapandemie heeft meer en langer invloed bij jeugdigen dan in eerste instantie verwacht. Dat komt overeen met het landelijke beeld.
- De kosten voor jeugdzorg zijn tijdens de coronapandemie fors gestegen. Door de hoge inflatie bleven de kosten in 2022 stijgen. We gaan er vanuit dat deze kostenstijging niet in het huidige tempo doorzet, omdat de coronacrisis zo goed als achter ons ligt en de grootste impact van de oorlog in Oekraïne onder controle is door de diverse nationale en mondiale maatregelen en investeringen. Als de kosten voor jeugdzorg desondanks sterk blijven stijgen, kunnen we alsnog met een tekort te maken krijgen.
- De gemiddelde intensiteit van de trajecten/ ondersteuning is toegenomen. Het is onduidelijk hoelang dit zo blijft en of deze weer afnemen op termijn.

Maatregelen gemeente Heerde

Om bovenstaande risico's te beheersen, zijn de volgende maatregelen genomen:

- Onze invloed als gemeente op het landelijke beleid en de financiering is gering. Vanuit de VNG is er een stevige lobby om de geplande bezuinigingen op de extra middelen te matigen. Er is in april een principeovereenkomst tussen de minister en de VNG gesloten om de bezuinigingen op de korte termijn te beperken om hervormingen door te kunnen voeren. Welke maatregelen dat zijn, is nog onbekend.
- Door extra in te zetten op preventie en vroegsignalering[2] voorkomen we duurdere zorgtrajecten. Daarnaast hebben we door inzet van de GZ-psycholoog meer grip op de verwijzingen. Door de inzet van Stip zijn de trends eerder zichtbaar en kunnen op basis van de monitoring beter voorspellingen worden gedaan.
- Door de voorgenomen afname van de baten voor jeugdzorg op te nemen in de meerjarenbegroting en de toegezegde afname van de lasten niet, gaan we voor zekerheid.

[2] Bij vroegsignalering wordt gezocht naar individuen met concrete signalen van mogelijke problemen. Deze daadwerkelijke persoonlijke signalen zijn de indicatoren op basis waarvan vroegsignalering kan worden ingezet. Vroegsignalering verschilt daarin van preventie.

Participatie

Risico's

- Door de sterke inflatie daalt de koopkracht van de inwoners van Heerde. Hierdoor kampen meer mensen met financiële tekorten.
- Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn de meeste mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk, eventueel met een subsidie of in een beschutte werkomgeving. Daardoor heeft de huidige groep bijstandsgerechtigden gemiddeld langer en meer ondersteuning nodig bij toeleiding naar werk of participatie.
- Het aantal WW-ers in onze gemeente is afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Die afname zit echter voor het overgrote deel in de groep jonger dan 50 jaar. De groep ouder dan 50 jaar is nog relatief groot. Omdat deze groep vaak een langer arbeidsverleden heeft, hebben mensen die in deze doelgroep vallen ook langer recht op WW. Een ander aspect is dat een deel van deze groep vermogen heeft opgebouwd, zoals bijvoorbeeld een eigen woning. Het risico bestaat dat het deel van deze groep zonder vermogen, na 2 jaar WW alsnog naar de bijstand stroomt en daar langer in blijft. Dit kan voor langdurig stijgende bijstandskosten zorgen.

Maatregelen gemeente Heerde

- De arbeidsmarkt is zeer actief en biedt volop kansen voor werkzoekenden. Hier spelen we op in door mensen zoveel mogelijk naar een betaalde baan te begeleiden en de druk op het sociale vangnet zo laag mogelijk te houden.
- We gaan de groep uitkeringsgerechtigden op een andere manier screenen om zo een vollediger beeld te krijgen van de talenten en de capaciteiten van de mensen en zo meer kansen en mogelijkheden te creëren voor herleiding naar betaalde arbeid.

Wmo

Risico's

- In 2022 steeg het aantal cliënten bij de regeling algemene voorziening schoon en leefbaar huis. Dit is een trend sinds de invoering van het abonnementstarief. Naast de aanzuigende werking van het abonnementstarief heeft ook de vergrijzing in de gemeente Heerde en de betere bekendheid en toegankelijkheid van de regeling grote invloed op het stijgend aantal cliënten. De verwachting is dan ook dat het aantal cliënten blijft toenemen volgend jaar. In 2025 wordt de inkomensafhankelijke bijdrage weer ingevoerd. Dit verhoogt de baten enigszins en remt de groei af, maar het aantal cliënten daalt naar verwachting niet. Als er geen wijziging in de regeling komt, zorgt de voorziening schoon en leefbaar huis voor een toenemende druk op de begroting.
- De kosten voor woningaanpassingen blijven stijgen. Dit wordt veroorzaakt door de krapte op de woningmarkt, stijgende kostprijzen en het feit dat mensen langer thuis blijven wonen. Als mensen niet kunnen doorschuiven naar een passende woning, omdat deze niet beschikbaar zijn, moet de huidige woning aangepast worden.

Maatregelen gemeente Heerde

- In 2021 zijn we gestart met de inzet van de huishoudcoach en begin 2022 is de bewustwordingsperiode daaraan toegevoegd. De huishoudcoach bezoekt de aanvrager in de bewustwordingsperiode en kijkt vooral naar wat mensen nog wel zelf kunnen doen. Ook ondersteunt de huishoudcoach met het zoeken naar oplossingen binnen het eigen netwerk. Deze maatregelen hebben de groei geremd, maar zorgen niet voor een stabilisatie of afname van het aantal cliënten, mede doordat de omvang van de doelgroep toeneemt.
- Het inzetten van externe adviseurs bij grote woningaanpassingen leidt wel tot kostenbeperking bij deze aanpassingen, maar deze inzet voorkomt niet de stijging van het aantal aanpassingen. Hiervoor zijn hervormingen op de huizenmarkt nodig of aanpassingen binnen de Wmo, waarbij voorzienbaarheid[3] en algemeen gebruikelijke voorzieningen[4] een prominentere rol gaan krijgen.

[3] De mate van voorspelbaarheid (van de behoefte aan een voorziening of aanpassing)
[4] Een voorziening die, niet speciaal bedoeld is voor mensen met een beperking , in de reguliere handel verkrijgbaar is en in prijs vergelijkbaar is met soortgelijke producten.

Jeugd

Onderwerp	Toelichting
Doelen	De doelen op hoofdlijnen van de gemeente op basis van de Jeugdwet.
Ingezet beleid	Uitgevoerde maatregelen die zijn ingezet afgelopen jaar om de doelen te behalen.
Ouder-Kind-festival	Voor het eerst werd het Ouder-Kind-festival georganiseerd voor kinderen van 0-12 jaar én hun ouders.
Gebruik vrij toegankelijke en individuele voorzieningen	Aantallen cliënten die gebruik maken van ondersteuning van Stip Jeugd en Gezin en van individuele voorzieningen. Gespecificeerd naar leeftijds- en geslachtskenmerken van cliënten.
Voorzieningen gebruik en kosten naar interventie	Kosten worden inzichtelijk gemaakt per interventie en voor de vrij toegankelijke voorzieningen. Ook wordt er een beeld gegeven van de gemiddelde kosten per cliënt.
Type verwijzingen	Verwijzingen per afzender naar interventieniveau.
Kwaliteit	Cliëntdoelen behaald of voortijdige uitval, en cliëntervaringen.
Doelrealisatie	Terugblik op eerdere hoofdstukken en conclusies.

Doelen Jeugd

- Alle jeugdigen hebben het recht op gezond, veilig en geslaagd opgroeien en ontwikkelen.
- Versterken van het gewone opvoeden en gezond leven.
- Informatie, advies en lichte ondersteuning (preventieve overige voorzieningen) zijn versterkt, sluiten aan op de vraag van jeugdigen en hun ouders, en gaan uit van de eigen kracht en netwerk.
- Er wordt tijdig gesignaleerd; preventie en zorg zijn verbonden met het onderwijs.
- Inzet van ondersteuning bij het opgroeien en het ontwikkelen door Stip Jeugd en Gezin en zo nodig door jeugdhulp;
- Toegang tot jeugdhulp en inzet van jeugdhulp is efficiënt en effectief, zo kort als nodig en zo lang als moet.

Ingezet beleid 2022

Extra thuisbegeleider Jeugd

In 2022 kregen gemeenten fors meer geld voor jeugdhulp (arbitragemiddelen), maar samen met deze middelen komt er een bezuinigingsopgave vanaf 2024. Het vrijgekomen geld moest (deels) worden gebruikt om slim te investeren in het jeugdzorgstelsel om het ook in de toekomst betaalbaar te houden. Vanuit eerdere taakstellingen hebben we ervaren dat investeren in het lokale team werkt en loont.

Binnen Stip was er een grote behoefte aan thuisbegeleiders. Dit zijn medewerkers die ingezet worden als een behandeling kan worden afgeschaald, maar er wel nog hulp nodig is bij het oefenen van sociale vaardigheden en het (h)erkennen van en het leren omgaan met zijn of haar psychosociale problematiek. De begeleiding wordt afhankelijk van de gezinssituatie ‘veranderingsgericht’ ingezet of met als doel te ‘stabiliseren’ en is een voorziening waarvoor geen beschikking nodig is.

Begin 2022 was er een wachtlijst voor jeugd. Doordat de wachtlijst te lang werd, moesten jeugdigen en hun ouders doorverwezen worden naar een (duurdere) maatwerkvoorziening. Daarom was in april 2022 besloten om een extra thuisbegeleider Jeugd toe te voegen aan de formatie van Stip als pilot van een jaar. Deze begeleider is begin november in dienst gekomen. In 2023 wordt deze pilot geëvalueerd en de inzet structureel geborgd als dit wenselijk is. Ook hebben we extra tijdelijke middelen ten behoeve van de opvang van Oekraïners ingezet voor thuisbegeleiding (10 uur).

Ontwikkelingen in het jongerenwerk

Eind 2021 was er besloten een tweede jongerenwerker structureel op te nemen in het team van Stip met als doel het voorliggend veld voor jongeren en jongvolwassenen te versterken. In 2022 bleek het echter lastig om die 2 fte voor het jongerenwerk in te vullen. Eind 2021 hebben we één jongerenwerker aangenomen, die nog steeds bij ons werkt. Met uitzondering van een paar maanden in de zomer lukte het tot oktober niet om de tweede jongerenwerker te vinden. Wel was in mei een extra parttime jongerenwerker aangenomen voor 0,67 fte, vanuit de coronagelden. De tweede fulltime jongerenwerker was in 2022 niet gevonden. Daarom kozen we voor een andere oplossing. Vanaf oktober 2022 is er een tweede ervaren jongerenwerker bijgekomen voor 0,6 fte. Daarnaast is er een fulltime leer-werktraject gestart met een jongere uit de doelgroep, die de ervaren jongerenwerkers ondersteunt en tegelijkertijd een opleiding doet. Zo investeren we in een ervaren fulltime jongerenwerker over een paar jaar en vangen we hiermee het personeelstekort op.

Kansrijke Start

In de vorige monitor stond al dat we in 2022, in samenwerking met buurtgemeente Hattem, zijn gestart met het oprichten van een alliantie Kansrijke Start. De professionele keten, andere organisaties die zich bezighouden met jonge gezinnen en voorliggende voorzieningen slaan hiermee de handen ineen om de eerste duizend dagen van kinderen in Heerde zo kansrijk mogelijk te maken.

In de tweede helft van 2022 is een onderzoek gedaan naar de behoeften van ouders van jonge kinderen in de gemeente Hattem en Heerde. Wat ging er goed? Wat miste je en waar had je juist veel aan? Dit onderzoek is net afgerond en hier zijn kansen uit naar voren gekomen om in de toekomst de eerste duizend dagen van kinderen in Heerde nóg kansrijker te maken. De alliantie Kansrijke Start gaat met deze resultaten aan de slag in 2023.

Ouder-kind festival 2022

Op 7 oktober 2022 vond voor het eerst in Heerde het Ouder-Kind-festival plaats. Honderden kinderen van 0 tot 12 jaar en hun ouders kwamen naar De Heerd voor leuke activiteiten en om elkaar te ontmoeten. Het bleek een schot in de roos. Marleen Witteveen, de aanjager en coördinator ouderbetrokkenheid bij Stip, was erg enthousiast: “Ik ben heel blij. Zoveel mensen had ik niet verwacht! Het was een prachtige dag om elkaar weer te ontmoeten. Zeker na de coronatijd is dat extra belangrijk.”

Wethouder William van Ommen was er ook om naar de ideeën van kinderen te luisteren. Daardoor ontstonden er mooie gesprekken, ook met de ouders. Er was livemuziek, schmink, allerlei spelletjes, een kleding- en spelletjesruilbeurs en verschillende workshops.

Het Ouder-Kind-festival werd georganiseerd onder de vlag van #Opladers. Een project waarbij het draait om de verbinding tussen ouders in de samenleving te versterken. Het idee: mensen hebben elkaar nodig. Soms heb je een drukke dag of een lastige tijd waardoor je eigen batterij leegloopt. Dan

is het fijn als iemand je met positieve energie of een helpende hand weer oplaadt. Dat is wat zo mooi is aan #Opladers. Het Ouder-Kind-festival heeft daar zeker aan bijgedragen.

Gebruik vrij toegankelijke en individuele voorzieningen

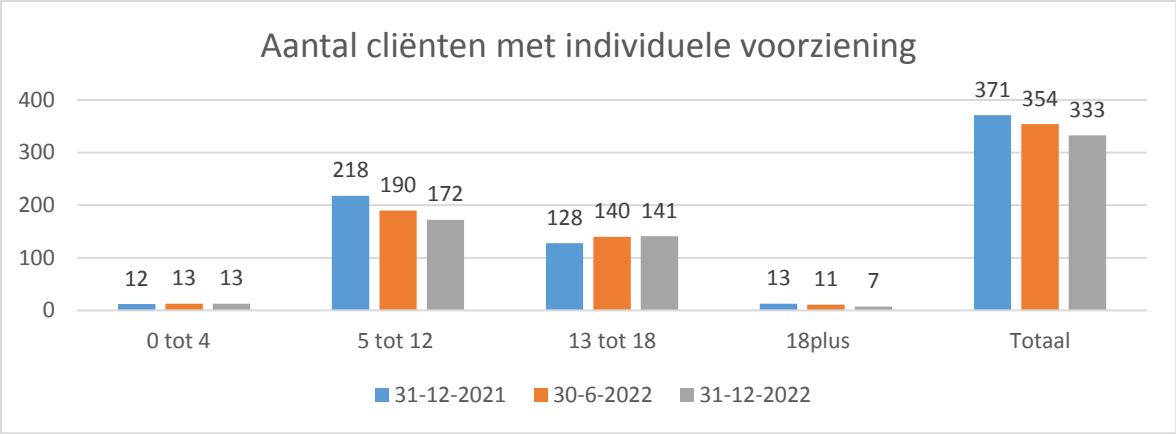
Aantal cliënten met en zonder IVJ in zorg bij CJG[5] (Stip)	31-12-21	31-03-22	30-06-22	30-09-22	31-12-22
Beginstand	461	471	461	466	
Nieuwe aanmeldingen	38	36	29	17	
Afgesloten contracten	-28	-46	-24	-34	
Eindstand	**471**	**461**	**466**	**449**	**0**
Stijging/daling t.o.v. vorig kwartaal		-2,2%	1,1%	-3,7%	

Tabel 1: Aantal cliënten Stip

In de tabel staat het aantal cliënten bij Stip met en zonder individuele voorziening jeugd (IVJ). Helaas zijn in het vierde kwartaal van 2022 geen gegevens beschikbaar. Dit komt omdat we begin oktober van systeem zijn gewisseld: van Office 365 naar iSamenleving. Hierdoor zijn er voor het vierde kwartaal van 2022 geen betrouwbare gegevens beschikbaar die goed te vergelijken zijn met de periodes daarvoor. Voor deze monitor moeten we het doen met de eerste drie kwartalen van 2022. Wat daarin opvalt is dat er op de peildatum van 30 september een relatief grote daling was in het aantal cliënten. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste is in juli de jaarlijkse “zomerschoonmaak” gedaan in het systeem en ten tweede zijn er ook in september extra veel casussen gesloten. Dit was de opschoning voor de overgang naar het nieuwe systeem. Deze effecten zijn gestapeld en zorgen samen voor een grotere daling van de aantallen dan voorgaande periodes.

Belangrijk om te benoemen is de forse toename van aanvragen voor jeugdhulp eind 2022. Dit gaat alleen om instroom. In november en december was het aantal aanmeldingen twee keer zo veel als het aantal aanmeldingen in november en december 2021. De stijging was zo sterk, dat de korte wachttijd van twee weken bij Stip opliep tot acht weken. Hierdoor steeg de caseload van Team Jeugd bij Stip. De gezinscoaches en gedragswetenschappers richtten zich bijna alleen nog op vraagverheldering, het doorverwijzen naar andere zorgaanbieders, het monitoren en de overbruggingszorg, terwijl de bedoeling juist is dat zij zelf ook casussen oppakken. Om de druk op de medewerkers snel te verlagen en onnodige doorverwijzingen naar (duurdere) maatwerkvoorzieningen te voorkomen, is daarom begin 2023 een tijdelijk extra gezinscoach aangenomen.

[5] Centrum voor Jeugd en Gezin, Stip

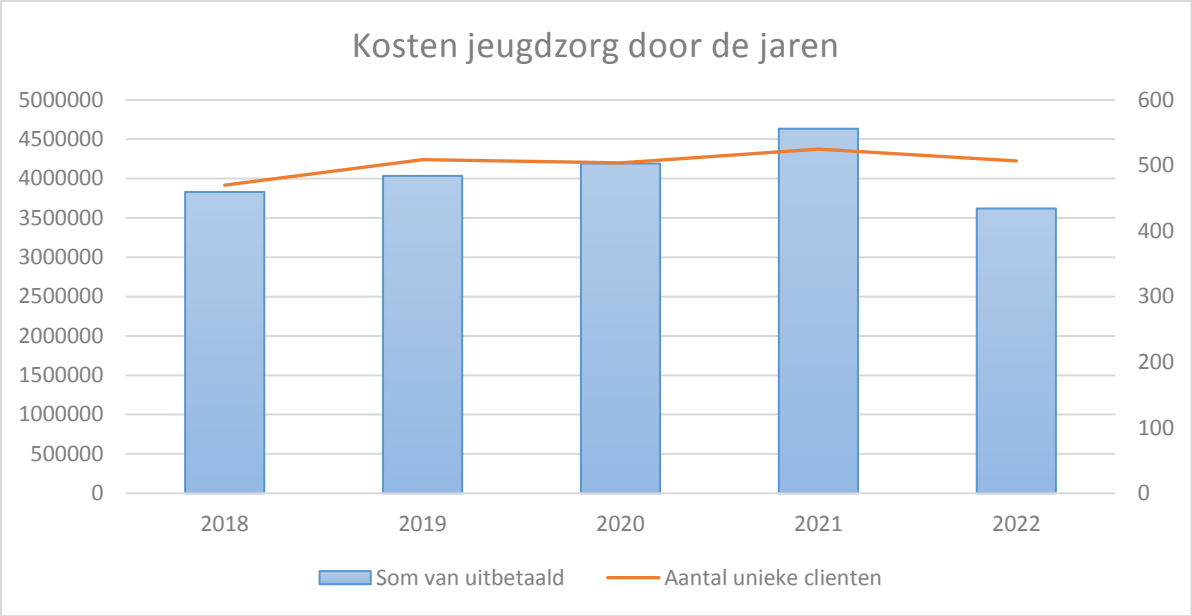
Grafiek 1: Aantal cliënten met individuele voorziening op peildatum naar leeftijd

Toelichting

Jeugdigen met een maatwerkvoorziening zijn jongeren die doorverwezen zijn naar een zorgaanbieder. Dit waren er 333 op 31 december 2022. Het cliëntenaantal op een peildatum zegt niets over het verloop van trajecten of het totaal aan jeugdhulp dat er is geleverd.

Er lijkt een kleine afname te zijn met 371 op 31 december 2021, 354 op 30 juni 2022 en 333 op 31 december 2022. Dit heeft met het woonplaatsbeginsel te maken, dat werd ingevoerd op 1 januari 2022. Voor Heerde betekende het woonplaatsbeginsel een afname van 28 jeugdigen met een maatwerkvoorziening ten opzichte van het vorige halfjaar. Als de cijfers met dat aantal worden gecorrigeerd, is het aantal jeugdigen met een voorziening in het eerste halfjaar van 2022 gestegen. Dit sluit aan bij het zorgelijke landelijke beeld van een toename van mentale problemen onder jongeren.

Extra opvallend is daarom de tweede helft van 2022, waar het aantal maatwerkvoorzieningen wel degelijk lijkt te zijn afgenomen. Dit klopt niet met de juist sterke toename van aanmeldingen bij Stip in de tweede helft van het jaar, waardoor ook besloten is om een tijdelijk extra gezinscoach aan te nemen. Een verklaring hiervoor is de overgang naar het nieuwe systeem eind 2022. Er zijn toen erg veel trajecten administratief afgesloten, omdat er is gekeken naar de ‘vervuiling’. Een deel van deze trajecten blijkt ook ten onrechte afgesloten te zijn en wordt begin 2023 heropend. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat er een daadwerkelijke daling in het aantal maatwerkvoorzieningen is geweest. We gaan hier bij de volgende raadsmonitor, met betrouwbare gegevens uit het nieuwe systeem, goed naar kijken.

Grafiek 2: Kosten jeugdzorg 2018 - 2022

Toelichting

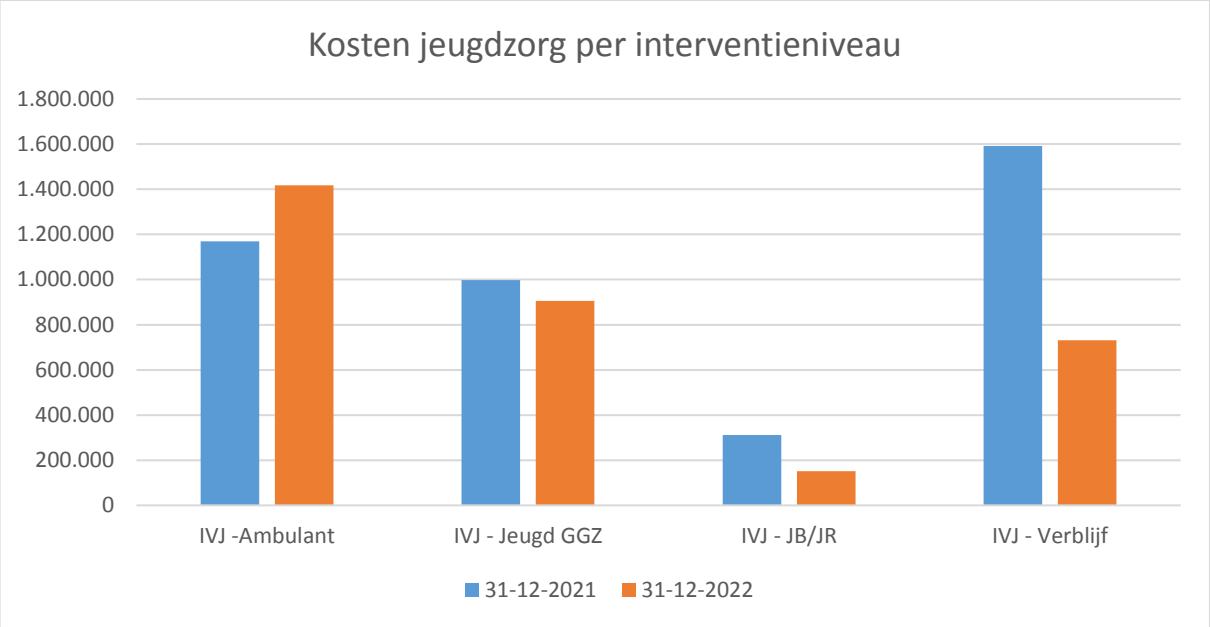
In bovenstaande grafiek zijn de kosten afgezet tegen het aantal unieke cliënten in de betreffende periode. De aantallen wijken af van grafiek 1, omdat grafiek 1 een momentopname is. In deze grafiek staat het totaal aantal cliënten waarvoor in het betreffende jaar een verplichting uitstond tegenover de kosten. Het aantal cliënten met betaalde zorg lag in 2022 lager.

Opvallend is dat de kosten en cliënten daalden in 2022. Dit komt door het woonplaatsbeginsel. Het verschil tussen het aantal unieke cliënten en de kosten is groter geworden (het verschil tussen de staaf en de rode lijn). De gemiddelde kosten per cliënt zijn gedaald, omdat de verblijfsvoorzieningen van de cliënten die uitstroomden door het woonplaatbeginsel prijzig zijn (zie grafiek 3). Wanneer gecorrigeerd wordt voor het woonplaatsbeginsel namen in 2022 het aantal cliënten en de kosten toe. De stijging is wel minder fors dan van 2020 tot 2021, maar toen zijn hulp- en ondersteuningsvragen pas veel later in beeld gekomen vanwege de coronacrisis. Dit is daardoor niet goed met elkaar te vergelijken.

	Betaald	Unieke BSN[6]	Gemiddelde kosten per cliënt
2021	€ 4.634368,45	525	€ 8.827,37
2022	€ 3.620260,19	507	€ 7.140,55
Verschil	-19%		

Tabel 2: Gemiddelde kosten per cliënt

[6] Burgerservicenummer

Grafiek 3: Kosten jeugdzorg per interventieniveau

Ambulant	alle vormen van ambulante begeleiding[7]
Jeugd-GGZ	alle GGZ[8]-behandelingen voor jeugd
JB/JR	Jeugdbescherming en Jeugdreclassering die uitvoering geven aan uitgesproken maatregelen van de (kinder)rechter
Verblijf	alle vormen van verblijfszorg zoals gezinshuizen en residentiële zorg

Toelichting

In de grafiek zijn de kosten van 2022 afgezet tegen de kosten van 2021 per type voorziening. Ten opzichte van vorig jaar zijn de kosten voor verblijf en jeugdbescherming en -reclassering sterk afgenomen. Dit heeft wederom te maken met het nieuwe woonplaatsbeginsel. Het meest opvallend is daarnaast de stijging van kosten van ambulante jeugdhulp (bijna 20 procent). Dit zagen we ook al in de vorige raadsmonitor, waar we zagen dat de stijging in de eerste helft van 2022 zelfs 30 procent was. In de vorige raadsmonitor noemden we hiervoor twee mogelijke oorzaken: de krapte bij het eigen lokale team van Stip, vanwege ziekte, waardoor vaker werd doorverwezen naar een ambulante jeugdhulpvoorziening. En daarnaast de samenhang met de dalende kosten van de Jeugd-GGZ. De wachtlijsten in de GGZ groeien en er verdwijnt ook aanbod van GGZ uit de buurt. Wanneer een kind op een wachtlijst van een halfjaar terechtkomt, wordt ter overbrugging vaak ambulante jeugdhulp ingezet. Of er wordt geprobeerd het eerst met ambulante jeugdhulp op te lossen, waarbij anders doorverwezen zou zijn naar de Jeugd-GGZ.

In de vorige monitor noemden we dat het belangrijk is om deze ontwikkeling in de gaten te blijven houden. De toename van ambulante hulp is relatief minder groot over heel 2022 dan over het eerste halfjaar van 2022, maar nog steeds fors. In de tweede helft van 2022 verwees het team bij Stip vaker door dan de professionals wilden, vanwege de eerder genoemde sterke toename van aanmeldingen

[7] Zorg op maat, zodat mensen de regie kunnen voeren over hun eigen leven, om zoveel mogelijk zelfstandig deel uit te kunnen maken van de samenleving.
[8] Geestelijke gezondheidszorg

voor jeugdhulp en daardoor oplopende werkdruk. Het blijft interessant te monitoren wat het inzetten van de extra gezinscoach begin 2023 voor invloed gaat hebben op deze ontwikkeling.

Type verwijzer IVJ[9] per einde periode (2022) (bron: jeugd_voorz1 interventieniveau + verwijzer)	**Ambulant**	**Jeugd-GGZ**	**JB/JR**	**Verblijf**	**N.B.**	**Totaal**
Niet ingedeeld/WPB[10]	0	2	2	3	0	**7** *(1%)*
Gecertificeerde Instelling	2	1	2	4	0	**9** *(2%)*
Gemeente	148	137	0	16	24	**325** *(66%)*
Huis-/jeugdarts	9	64	0	0	0	**73** *(15%)*
Medisch specialist	0	8	0	0	1	**9** *(2%)*
Rechter/ RvdK[11]/OvJ [12]	0	0	16	0	0	**16** *(3%)*
Zelfverwijzer	0	48	0	0	5	**53** *(11%)*
Totaal	**159**	**260**	**20**	**23**	**30**	**492** *(100%)*

Tabel 3: Type verwijzer individuele jeugdvoorzieningen per eind 2022

Type verwijzer IVJ per einde periode (2021) (bron: jeugd_voorz1 interventieniveau + verwijzer)	**Ambulant**	**Jeugd-GGZ**	**JB/JR**	**Verblijf**	**Totaal**
Gecertificeerde Instelling	8	5	0	18	**31** *(6%)*
Gemeente	132	154	1	37	**324** *(64%)*
Huis-/jeugdarts	11	67	0	3	**78** *(15%)*
Medisch specialist	0	8	0	0	**8** *(2%)*
Rechter/ RvdK/OvJ	0	0	53	0	**53** *(11%)*
Zelfverwijzer	0	9	0	0	**9** *(2%)*
Totaal	**151**	**243**	**54**	**55**	**503** *(100%)*

Tabel 4: Type verwijzer individuele voorzieningen jeugd per einde periode 2021

Toelichting

Naast de gemeente verwijzen ook de huisarts, gecertificeerde instellingen, zoals Jeugdbescherming Gelderland, en medisch specialisten door naar jeugdhulp. In alle gevallen betaalt de gemeente de kosten. Om inzicht te krijgen in het aantal verwijzingen is in de bovenstaande tabellen een

[9] Individuele Voorziening Jeugd
[10] Wet Privacy Bescherming
[11] Raad van de Kinderbescherming
[12] Officier van Justitie

uitsplitsing gemaakt van het type verwijzer naar interventieniveau in 2022 en 2021. De tabellen laten zien dat in Heerde de gemeente de grootste verwijzer was en blijft. Van alle verwijzingen wordt 66% gedaan door de gemeente, ten opzichte van 64% in 2021. Dit is een goede ontwikkeling. Stip zet hier bewust al jaren op in, onder andere door het aannemen van een eigen GZ-psycholoog. Het idee is dat de professionals bij Stip beter thuis zijn in de problematiek van gezinnen en jongeren en in de wereld van aanbieders. Zij kunnen beter doorverwijzen dan de andere specialisten. Hiermee ontzien we bovendien de huisartsen en hebben we als gemeente beter in beeld hoe het ervoor staat met onze gezinnen. Daarnaast betaalt de gemeente daarmee minder vaak voor door derden geïndiceerde jeugdhulptrajecten en wordt onze grip en invloed op het te besteden budget vergroot.

Opvallend is de totale afname, die met name wordt veroorzaakt door minder doorverwijzingen naar Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, en Verblijf. Dit valt te verklaren door de invoering van het woonplaatsbeginsel. Door deze wijziging hebben wij als gemeente minder jongeren in ons bestand die gebruik maken van jeugdhulp met verblijf, omdat zij oorspronkelijk in een andere gemeente stonden ingeschreven. Hier zijn geen inhoudelijke uitspraken over te doen, omdat het een administratieve wijziging betreft.

De term ‘zelfverwijzer’ wordt door de zorgaanbieder ingevuld bij de aanvraag van een verlening van reeds ingezette (vaak GGZ-)zorg. Het betreft hier een ongelukkige term in de mogelijk aan te vinken opties voor de zorgaanbieder in het landelijk vastgestelde protocol. Er zijn twee mogelijkheden voor de initiële verwijzer: OF de huisarts OF de gemeente heeft de oorspronkelijke verwijzing gedaan. Helaas is de oorspronkelijke verwijzer niet meer te achterhalen binnen het administratieve systeem.

Doelrealisatie

Jaar	Trajecten afgerond	Vroegtijdig uitgevallen
2020	583	9
2021	645	9
2022	549	6

Tabel 5: Resultaten jeugdhulpverleningstrajecten

Vanaf 2019 kunnen we monitoren of jeugdhulpverleningstrajecten bij zorgaanbieders doelmatig zijn. Dat wil zeggen dat we inzichtelijk maken of doelen bereikt zijn, of dat trajecten voortijdig zijn gestopt. Eind 2021 was in 645 van de gevallen het doel bereikt. Bij 9 cliënten was er sprake van voortijdige uitval. Eind 2022 was er sprake van 549 afgeronde trajecten, waarbij de doelen waren bereikt. Er waren 6 cliënten die voortijdig uitvielen. In vergelijking met 2021 zijn er minder hulpverleningstrajecten afgerond en meer cliënten geholpen op basis van de gestelde doelen. Dit duidt erop dat trajecten langer duren. Hiervoor is ook een verklaring: de wachttijden in met name de jeugd-GGZ zijn in 2022 enorm toegenomen. Tussen de startdatum van de toewijzing en daadwerkelijke zorg zat vaak meer dan een halfjaar. Ook voor korte trajecten was daardoor een verlenging van de toewijzing nodig. Trajecten duren dan op papier langer dan in de praktijk. Tegelijkertijd krijgen we ook signalen dat de problematiek bij jeugdigen verergert. Dit kan ook bijdragen aan langere trajecten.

Kwaliteit

Elk jaar wordt er een cliëntervaringsonderzoek (CEO) uitgevoerd, waarbij ouders/verzorgers en jongeren bevraagd worden naar hun ervaring met Stip.. Maximaal 3 maanden na de start van een zorgtraject wordt er een vragenlijst opgestuurd met vragen over het contact met de gemeente, de kwaliteit van de ondersteuning en de effecten van die ondersteuning. In de vorige raadsmonitor zijn

de resultaten over 2021 gepresenteerd. Op dit moment zijn er nog geen resultaten voor 2022. Deze worden in de volgende raadsmonitor (eerste helft 2023) toegelicht.

In 2022 is er één klacht binnengekomen, die intern naar tevredenheid is afgehandeld. Ook is er één bezwaarschrift binnengekomen (ook al genoemd in vorige monitor), die is ingetrokken.

Conclusies Jeugd

Het aantal cliënten bij Stip met en zonder individuele voorziening is voor het vierde kwartaal in 2022 niet volledig beschikbaar in verband met de overgang naar een nieuw systeem. De daling in het derde kwartaal komt ook door de overgang naar dit nieuwe systeem: er is “opgeschoond” voor de overgang.

We weten wel dat er eind 2022 een forse toename in het aantal aanmeldingen was voor jeugdhulp, waardoor de caseload van de gezinscoaches en gedragswetenschappers hoog werd en de wachtlijst lang. Dit gaat om de instroom. Begin 2023 is daarom tijdelijk een extra gezinscoach aangenomen.

Het woonplaatsbeginsel is ingevoerd op 1 januari 2022. Dit heeft vaak gezorgd voor een vertekening van de cijfers. Als je hiervoor corrigeert, is ook in het eerste halfjaar van 2022 het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening gestegen. Opvallend is de daling van maatwerkvoorzieningen in de tweede helft van 2022. Dat heeft te maken met de opschoning van het systeem, zoals hierboven al eerder is genoemd.

Gecorrigeerd voor het woonplaatsbeginsel stijgen de kosten voor jeugdhulp, net als voorgaande jaren, nog steeds. De groei neemt af, evenals de gemiddelde kosten per cliënt. Dit komt door het woonplaatsbeginsel, waarbij jongeren met relatief dure (omdat het gaat over verblijfsvoorzieningen) zijn overgedragen naar andere gemeenten.

Er zijn forse wachtlijsten bij de jeugd-GGZ. Dit is één van de verklaringen voor de groei van het aandeel ambulante jeugdhulp. Het speelt ook mee bij de daling in afgeronde trajecten in 2022. Door de wachtlijsten zit er een lange tijd tussen de datum van toewijzing en de startdatum van de daadwerkelijke zorg. Trajecten duren op papier dan langer dan in de praktijk. Tegelijkertijd krijgen we ook signalen dat de problematiek bij jeugdigen verergert. Dit kan bijdragen aan langere trajecten.

Inkomen en participatie

Onderwerp	Toelichting
Doelen	De doelen op hoofdlijnen van de gemeente op basis van de Participatiewet.
Vluchtelingen uit Oekraïne	Informatie over het aantal uitkeringen die zijn verstrekt aan deze nieuwe doelgroep en de doorleiding naar werk.
Participatiewet Werk & inkomen	Aantal mensen in de bijstand en het verloop over meerdere kwartalen.
Trajecten	Het aantal mensen dat een traject heeft.
WW cijfers UWV	Informatie over WW-gerechtigden.
Financiën	Kosten van de uitkering ten opzichte van het BUIG-Budget (gebundelde uitkering).
Financiën Openeinderegeling	Financiën van de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de kwijtscheldingen.
Armoede en schulddienstverlening	Instroom en Uitstroom.

Doelen Inkomen & Participatie

- Inwoners van de gemeente Heerde voorzien zoveel als mogelijk in hun eigen inkomen;
    - De gemeente Heerde biedt mensen indien nodig, ondersteuning bij het vinden van werk. Hierbij geldt als regel dat ondersteuning alleen wordt ingezet als het efficiënt en effectief is;
    - Inwoners die niet kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt, participeren naar eigen vermogen in de samenleving, bijvoorbeeld door het uitvoeren van vrijwilligerswerk;
- De gemeente Heerde biedt een vangnet voor mensen die het financieel moeilijk hebben;
- De gemeente Heerde wil armoede en schulden onder haar inwoners waar mogelijk voorkomen dan wel bestrijden.

Vluchtelingen uit Oekraïne

De stroom vluchtelingen uit Oekraïne stelde Nederland en ook de gemeente Heerde voor een grote opgave. Er is hard gewerkt om alle vragen die hierbij horen op te lossen.

Leefgeld

Vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen leefgeld om bijvoorbeeld eten en kleding van te kopen. In de gemeente Heerde zijn er forse inspanningen verricht om het verstrekken van leefgeld zo snel mogelijk op de juiste wijze te laten verlopen.

Hieronder ziet u een overzicht met de bedragen die in 2022 zijn verstrekt:

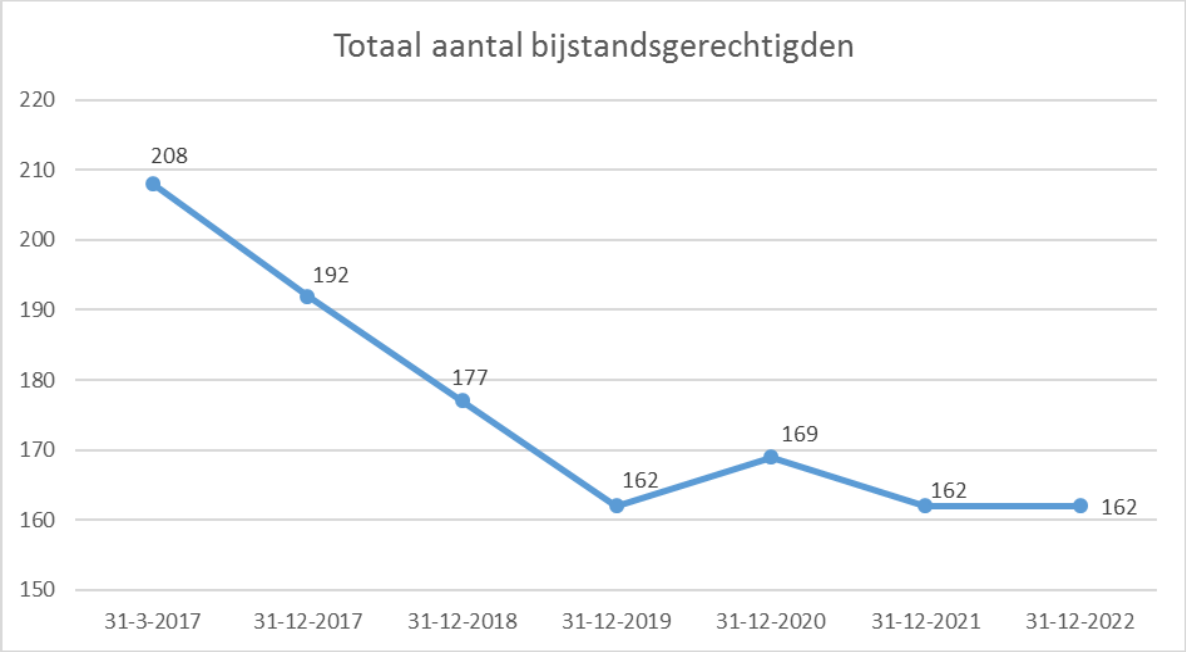
	Aantal unieke leefgelduitkeringen	Leefgeld	Persoonlijke uitgave	Wooncomponent
Gemeentelijke opvang GOO	74	€ 34.527,30	€ 10.008,91	n.v.t.
Particuliere opvang POO	19	€ 26.768,14	€ 6.686,69	€ 20.371,59

Tabel 6: Leefgeld Oekraïense vluchtelingen 2022

Werk

Vluchtelingen uit Oekraïne die kunnen en willen werken, kregen toegang tot de Nederlandse arbeidsmarkt. Het kabinet schrapte de verplichting om een tewerkstellingsvergunning te hebben. De gemeente Heerde heeft zich ingezet om deze mensen naar de arbeidsmarkt toe te leiden. Zo hebben we in begin 2022 banenmarkten georganiseerd op Stip. Op dit moment werken we samen met Werkleerbedrijf Lucrato, die twee keer per week op locatie Groot Stokkert zijn om te ondersteunen bij het vinden en behouden van werk. In 2022 zijn er 28 Oekraïners naar werk begeleid door Lucrato.

Participatiewet Werk & inkomen

Grafiek 4: Aantal bijstandsgerechtigden

Toelichting

Deze grafiek toont per jaareinde de totaalstand van het aantal inwoners dat een uitkering ontvangt in het kader van de Participatiewet, IOAW[13], Bbz[14] en IOAZ[15]. Het aantal bijstandsgerechtigden in 2022 is gelijk gebleven ten opzichte van 2021.

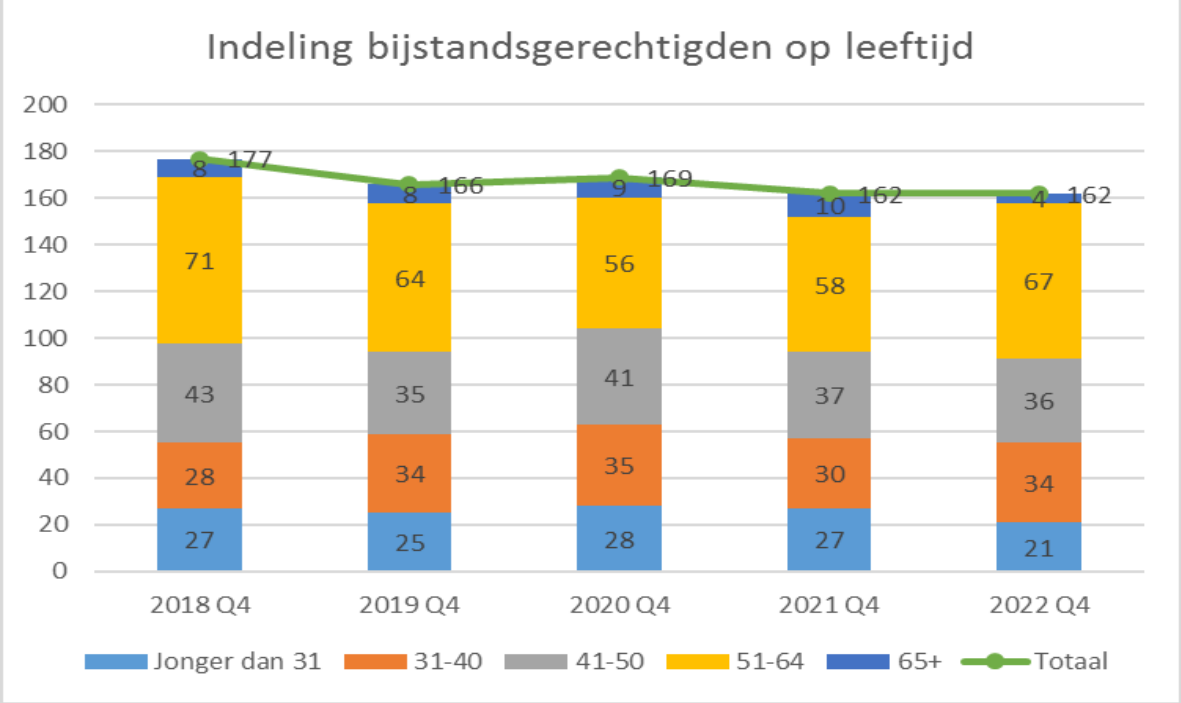
[13] Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
[14] Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
[15] Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

Landelijk beeld

We vergelijken de gemeente Heerde met de landelijke cijfers (bron: www.waarstaatjegemeente.nl).

Omschrijving	Gemeente Heerde	Landelijke cijfers
Aantal beschikbare banen per 1000 inwoners	498	685
Personen met een bijstandsuitkering	162	431
Werkloosheid	2,8%	3,5%
Huishoudens met een laag inkomen	5%	10%

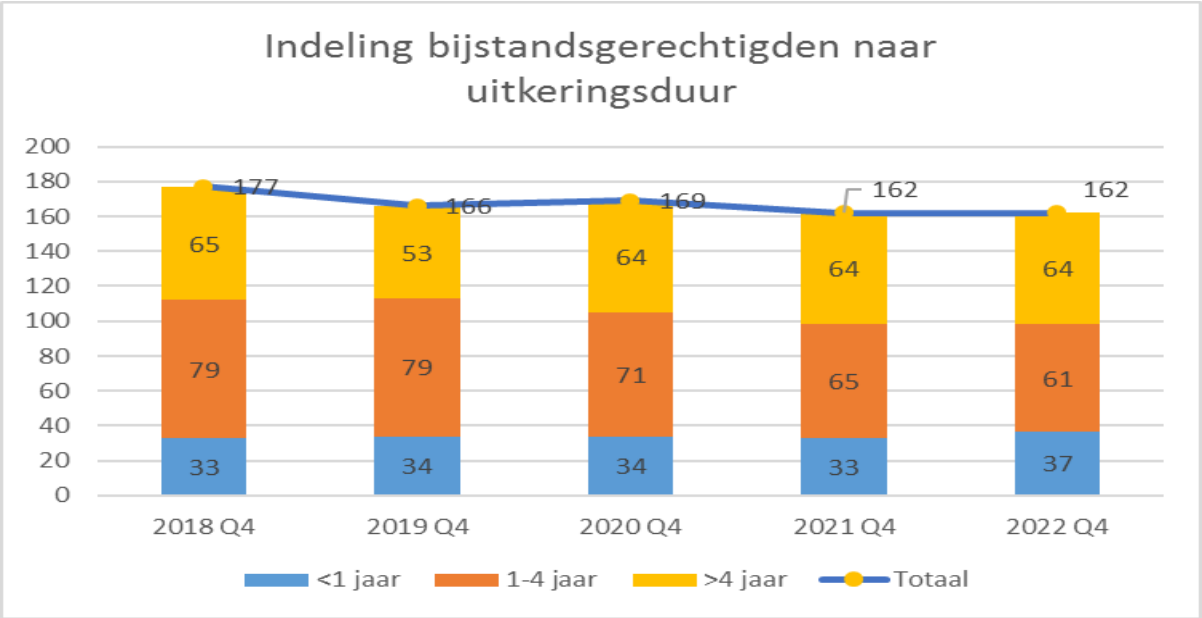
Tabel 7: Vergelijking Heerde vs. Nederland

Grafiek 5: Indeling bijstandsgerechtigden naar leeftijd

Toelichting

De groep bijstandsgerechtigden in de leeftijdscategorie 51-64 jaar is met 9 toegenomen en de groep 65-plussers is met 6 afgenomen. Per saldo is de groep 51-plussers redelijk gelijk gebleven. De groep jonger dan 31 jaar is met 6 afgenomen.

Grafiek 6: Indeling bijstand gerechtigden naar uitkeringsduur

Toelichting

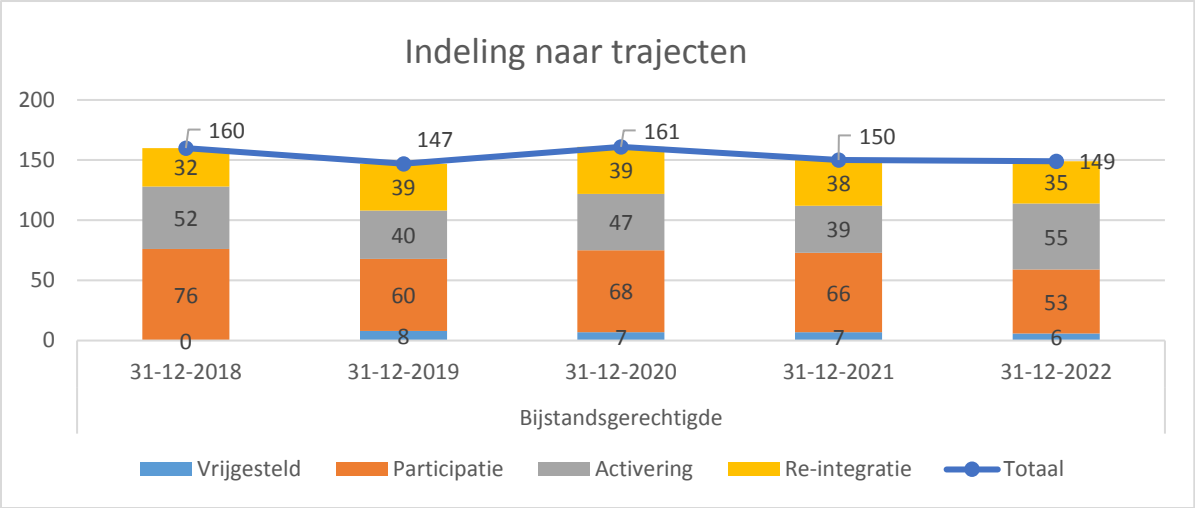
Eind 2022 hebben 125 mensen (77%) langer dan een jaar een uitkering. In het algemeen wordt de kans op werk kleiner naarmate de uitkering langer duurt.

Indeling naar trajecten

De werkzoekenden die vallen onder de Participatiewet zijn onder te verdelen in vier groepen:

Re-integratie	binnen < 1 jaar naar werk
Activering	tussen 1 en 3 jaar nodig voor werk
Participatie	kans op deelname aan de arbeidsmarkt is klein
Vrijgesteld	inwoners die vanwege persoonlijke omstandigheden zijn vrijgesteld van re-integratieverplichtingen. Deze inwoners vallen onder de groep Participatie.

De inwoners die binnen 1 jaar naar werk kunnen, krijgen ondersteuning en begeleiding van Werkleerbedrijf Lucrato. De inwoners uit de overige groepen krijgen ondersteuning en begeleiding van de gemeente (Stip). In de grafiek wordt de verdeling in aantallen weergegeven tussen de verschillende groepen.

Grafiek 7: Indeling in trajecten

Toelichting

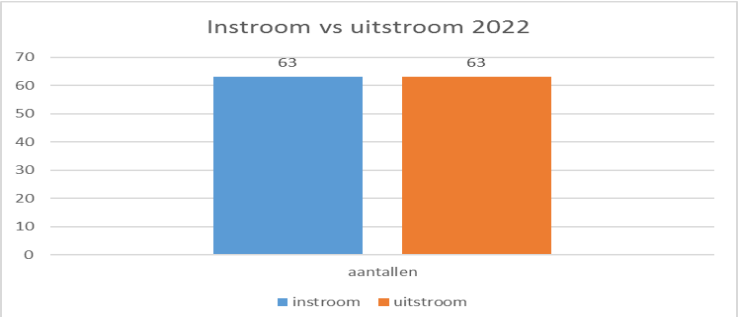
In deze grafiek staan het aantal inwoners met een bijstandsuitkering waarvoor de gemeente een inspanningsverplichting. Het totaalaantal komt niet overeen met het aantal bijstandsgerechtigden uit grafiek 6, omdat nog niet alle bijstandsgerechtigden bij een traject zijn ingedeeld.

De groep activering is met 16 personen gestegen en de groep participatie is met 13 personen gedaald ten opzichte van vorig jaar. In de groepen participatie, activering en vrijgesteld zitten 114 mensen (77%). Zij hebben een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

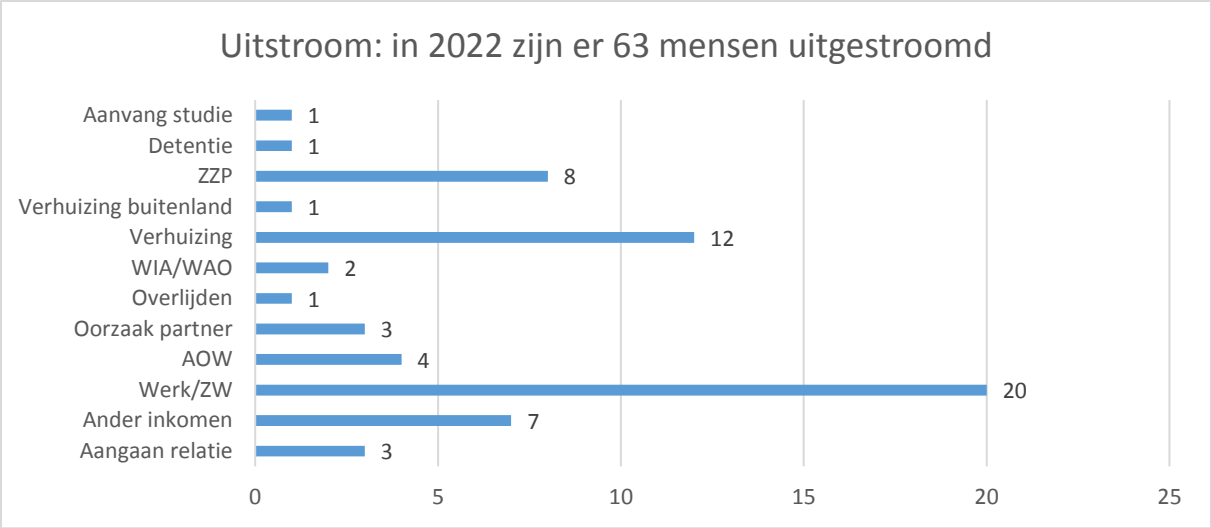
In de groep re-integratie zitten 35 mensen. Daarnaast bestaat 17% van de groep re-integratie uit (oud-)statushouders. Dit is een daling van het percentage statushouders in deze groep. In de vorige monitor was dit namelijk nog 25%. De afgelopen jaren hebben wij, samen met Werkleerbedrijf Lucrato, extra inzet en ondersteuning geboden aan de groep statushouders. Dit is gedaan door extra taalbegeleiding en het inhuren van een cultuurspecialist. Dankzij deze extra inzet is deze subgroep kleiner geworden.

Jaarlijks maken wij afspraken met Werkleerbedrijf Lucrato over de uitstroom van de Participatiewet-kandidaten. In 2022 hebben wij afgesproken dat het aantal bijstandsgerechtigden netto met 5 zou dalen. Deze prestatieafspraak hebben we niet gerealiseerd. Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2022 gelijk gebleven, maar er is wel mutatie geweest door instroom- en uitstroom.

Er zijn in 2022 even veel mensen in- en uitgestroomd. Dit geeft de beweging in het bijstandsbestand weer, 39% van het bestand is gewijzigd. Op de volgende pagina staan de redenen van uitstroom toegelicht.

Grafiek 8: Verhouding instroom vs. uitstroom bijstand

Grafiek 9: Verdeling uitstroom bijstand 2022

Als mensen een relatie hebben richten we ons, met de dienstverlening en in de ondersteuning naar werk, op beide partners, omdat ze beiden bijstandsgerechtigd zijn. Als één van beiden werk vindt, kan dit resulteren in voldoende inkomen waardoor het gezin geen beroep meer hoeft te doen op de bijstand.

In de Participatiewet zijn verschillende instrumenten opgenomen om mensen met een arbeidsbeperking te ondersteunen naar werk. Dit zijn de loonkostensubsidie en beschut werk.

Eind 2022 waren er 32 inwoners met een loonkostensubsidie aan het werk. Wij hebben de uitvoering van de loonkostensubsidie gedelegeerd aan Werkleerbedrijf Lucrato. De loonkostensubsidie is een vergoeding aan de werkgever, voor de loonkosten waarvoor de inwoner geen loonwaarde heeft. Bijvoorbeeld als iemand voor 80% inzetbaar is, ontvangt de werkgever een subsidie voor de overige 20%. Daarnaast zit er een no-riskpolis vast aan de loonkostensubsidie, die de werkgever bescherming geeft bij mogelijk ziekte van de werknemer Door deze instrumenten wordt het voor een werkgever makkelijker gemaakt iemand in dienst te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vooral voor kleinere werkgevers biedt dit uitkomst.

Eind 2022 hebben wij 5 inwoners met een beschut werk-indicatie. Deze indicatie wordt afgegeven door het UWV. Wanneer iemand een beschut werk-indicatie heeft, betekent dit dat hij of zij meer begeleiding op de werkvloer kan verwachten. Inwoners met een beschut werk- indicatie komen in dienst bij Werkleerbedrijf Lucrato. Lucrato begeleidt deze inwoners ook.

Vanuit het Rijk wordt er elk jaar een taakstelling Beschut Werk opgenomen, die je als gemeente zou moeten behalen. In 2022 was dit voor de gemeente Heerde 10 personen. Wij hebben de helft gerealiseerd. Achterstand in aantallen beschut werk is een landelijk beeld. Daarnaast zijn wij afhankelijk van het aantal nieuwe indicaties die het UWV afgeeft. Ook verhuizen er inwoners met een beschut werk-indicatie uit de gemeente naar omliggende gemeenten, omdat Heerde geen woonproject met ondersteuning voor jongeren heeft.

Niet-uitkeringsgerechtigden (de zogenaamde Nuggers) hebben in veel gevallen ook recht op ondersteuning bij het vinden van werk. Per 31-12-2022 hebben we 93 Nuggers een traject aangeboden, waarvan 52 bij Lucrato. Dit aantal is inclusief de 37 inwoners met een loonkostensubsidie en beschutte werkplek.

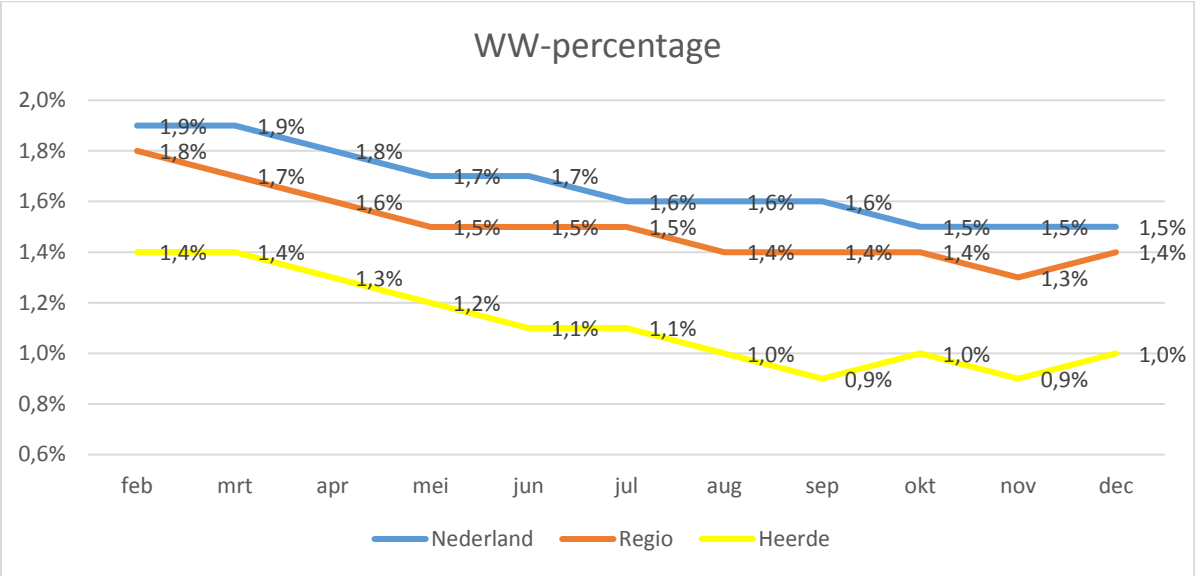
WW-cijfers van UWV

De groep werkzoekenden in Heerde is breder dan de groep inwoners die een uitkering onder de Participatiewet ontvangen. Zo zijn er ook inwoners die een WW[16]-uitkering van het UWV[17] ontvangen. Ondanks dat deze inwoners dienstverlening krijgen van het UWV, is het volledig om hier ook de WW-cijfers te noemen:

WW-cijfers juni 2022	114
WW-cijfers december 2022	99

Tabel 8: Aantal WW-gerechtigden uit gemeente Heerde

Er is een daling van het aantal inwoners dat een WW-uitkering ontvangt. In vergelijking met landelijke cijfers en regiocijfers zit de gemeente Heerde lager qua percentage WW-uitkeringen. Dit is weergegeven in de onderstaande grafiek.

Grafiek 10: Ontwikkeling en vergelijking WW-percentage

In de onderstaande tabel is een indeling naar leeftijd en de duur van de WW-uitkering van de inwoners van Heerde per eind 2022 te zien:

Duur WW-uitkering		**Leeftijd inwoners WW-uitkering**	
< 6 maanden	**58**	**< 27 jaar**	**12**
6 – 12 maanden	**27**	**27 – 50 jaar**	**32**
> 1 jaar	**14**	**> 50 jaar**	**55**

Tabel 9: Overzicht WW-uitkering

Een groot gedeelte van de WW-uitkeringen hebben een korte uitkeringsduur. En de grootste groep WW-ontvangers zijn inwoners ouder dan 50 jaar. De landelijke tendens van de afgelopen jaren is dat de groep 50-plussers een steeds groter aandeel vormt bij de WW. Van de inwoners die een WW-uitkering ontvangt, stroomt ongeveer 5% door naar de bijstand (cijfers UWV). Dit betekent dat van de 99 WW-gerechtigden er statistisch 5 inwoners doorstromen naar een Participatiewet-uitkering in

[16] Werkloosheidsuitkering
[17] Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

2023 of later. Of deze doorstroom daadwerkelijk plaatsvindt, en met dit aantal, is afhankelijk van meerdere factoren. In 2022 zijn er 10 inwoners vanuit een einde WW ingestroomd in de bijstand.

Instrumenten Werk

Om een inzicht te geven in de instrumenten die de gemeente kan inzetten om onze inwoners te ondersteunen naar werk, volgen hieronder enkele voorbeelden. Deze lijst is niet volledig. Wanneer maatwerk nodig is, passen wij dit toe.

Instrumenten Participatiewet

Wij zetten alle instrumenten in die de Participatiewet aanbiedt, zoals een werkervaringsplek, loonkostensubsidie, beschut werk en een proefplaatsing.

Taalmeter

Iedere inwoner die een bijstandsuitkering aanvraagt, neemt deel aan de taalmeter. De taalmeter geeft een goed inzicht in het taalniveau van de inwoner. Als de inwoner de taal onvoldoende beheerst en dit een goed re-integratieproces in de weg staat, is een passend taalaanbod beschikbaar.

Scholing en opleiding

Wij bieden VCA-trajecten (Veiligheid Checklist Aannemers)aan. De VCA helpt werknemers in risicovolle werkomgevingen om veilig en gezond hun werk te doen. In de bouw wordt bijvoorbeeld gevraagd om dit certificaat. Ook zijn er vanuit het regiofonds overige opleidingen mogelijk, zowel voor werkgevers als werknemers. Zie hiervoor het kopje Human Capital Agenda.

Participatiecoach

De participatiecoach is een vorm van individuele begeleiding en fungeert als schakel tussen de Wmo-arbeidsmatige dagbesteding en de stap richting de arbeidsmarkt.

Werkfit en Empowerment

Samen met Werkleerbedrijf Lucrato bieden wij aanvullende trainingen aan op het gebied van Werkfit en Empowerment. Daarnaast is er ook een combinatie mogelijk, met aanvullende taallessen en een stagetijd bij een ondernemer in de gemeente Heerde. Alles is erop gericht dat iedereen in de gemeente Heerde mee kan doen.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk kan ingezet worden als een re-integratiemiddel, maar ook als een participatiemiddel. Door vrijwilligerswerk blijven inwoners betrokken bij hun omgeving en ontmoeten ze andere mensen. Als de stap richting betaalde arbeid niet gemaakt kan worden, is vrijwilligerswerk een belangrijk participatiemiddel.

SROI

In onze aanbestedingen nemen wij de voorwaarde Social Return On Investment (SROI) op. Dit betekent dat de gegunde partij, voor een vooraf vastgesteld percentage van de totale waarde van de opdracht, iets terug moet doen voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit kan het aanbieden van een werkervaringsplaats zijn, maar ook het aanbieden van een opleiding/cursus of een coachingstraject. De invulling kan breed ingezet worden.

Human Capital Agenda Zwolle

Wij zijn aangesloten bij de Human Capital Agenda Zwolle. Vanuit deze agenda worden werkgevers en werkzoekenden ondersteund bij re-integratievraagstukken. Er is een ontwikkelfonds waar zowel werkgevers als werkzoekenden een aanvraag kunnen indienen voor een scholingstraject. In 2021 hebben 34 inwoners en 24 werkgevers een aanvraag gedaan bij het ontwikkelfonds.

FactorWerk

FactorWerk is het regionale werkbedrijf in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek. Binnen FactorWerk werken wij samen met 12 gemeenten, UWV, VNO-NCW, ROC Aventus, ROC Landstede, FNV en CNV aan betere werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Zo werken we aan harmonisering van werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening, zodat iedere inwoner in de regio dezelfde dienstverlening krijgt. We organiseren banenmarkten, verstrekken jobcoachingsvouchers voor inwoners die geen doelgroepregister-indicatie hebben en werken samen aan werkgeversdienstverlening.

Nieuwkomers (statushouders)

Per 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 in werking getreden waarin gemeenten een grotere regierol hebben bij de inburgeringstrajecten van onze inwoners. Samen met ketenpartners en taalaanbieders, zoals VluchtelingenWerk, TopTaal, Werkleerbedrijf Lucrato, Taalpunt, Deltion, Windesheim en Stip, geven wij deze trajecten vorm. In 2022 startten 6 inwoners met hun inburgeringsonderwijs bij VluchtelingenWerk. Er is ook elk jaar een zomerschool met extra taal- en educatieaanbod voor onder andere kinderen van nieuwkomers. Ook zetten we een sleutelpersoon in om de communicatie en samenwerking tussen de gemeente en inwoners te verbeteren.

Beleidsontwikkelingen Participatiewet Werk

De volgende belangrijke landelijke en regionale beleidsontwikkelingen komen op ons af:

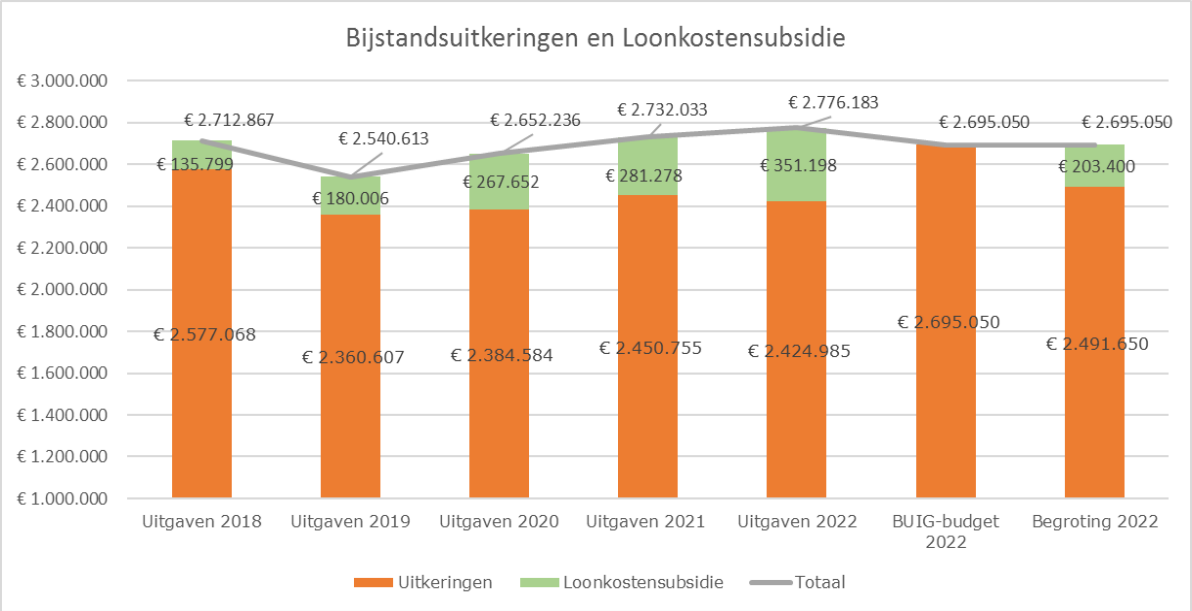
Wetswijziging Breed Offensief

Per 1 juli 2023 treed de Wet Breed Offensief in werking. Deze wetswijziging betreft maatregelen om mensen met een arbeidsbeperking nog beter aan het werk te helpen. Bepaalde elementen uit deze wetswijziging hebben wij in 2021 doorgevoerd, namelijk het vereenvoudigen van de aanvraag en uitbetaling van de loonkostensubsidie. Op dit moment zijn we bezig met de voorbereidingen van de aanpassingen in de verordeningen die nodig zijn voor deze wetswijziging.

Nieuwe arbeidsmarktagenda FactorWerk

Binnen het regionale werkbedrijf FactorWerk in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek zijn we bezig met het opstellen van een nieuwe arbeidsmarktagenda voor de komende vier jaar. In deze agenda worden alle ambities en acties op het gebied van werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening opgenomen.

Participatiewet Inkomen

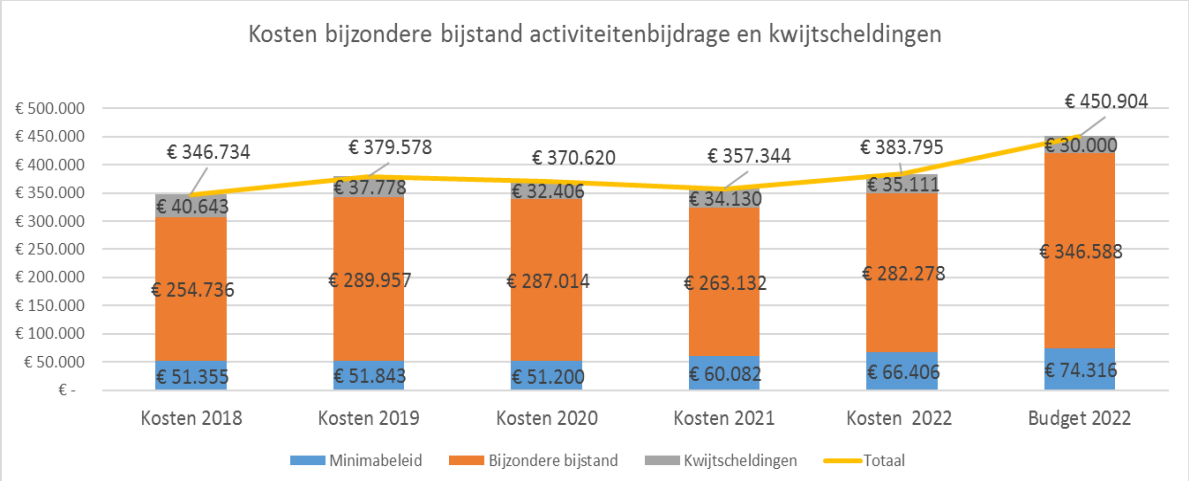

Grafiek 11: Bijstandsuitkeringen en loonsubsidie

Toelichting

Deze grafiek geeft de financiële stand van zaken aan ten opzichte van de bijstandsuitkeringen in 2022.

Het definitieve BUIG[18]-budget is dit jaar naar boven vastgesteld op €2.695.050,-. We hebben een tekort van €81.133,-. Onze reguliere begroting vertoont hetzelfde tekort ten opzichte van de uitgaven. Dit tekort wordt voornamelijk veroorzaakt doordat we met succes mensen plaatsen met loonkostensubsidie.

Grafiek 12: Kosten bijzondere activiteiten bijdrage en kwijtscheldingen

[18] Gebundelde uitkering voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidieuitkering

Toelichting

Grafiek 12 geeft het verloop van de cumulatieve kosten voor de bijzondere bijstand, minimabeleid en kwijtscheldingen weer over meerdere jaren. Dit zijn open eindefinancieringen. Elke inwoner kan een beroep doen op deze wettelijke regelingen als de inwoner voldoet aan de voorwaarden. Er zit geen budgettair plafond aan de regeling. De inkomensgrens is 120% van de bijstandsnorm. De kosten voor minimabeleid zijn de kosten van de toekenningen voor een activiteitenbijdrage.

In 2022 zijn er meer activiteitenbijdragen uitgekeerd dan in 2021. De kosten van de bijzondere bijstand zijn hoger dan in 2021. Dit heeft, zoals in onderstaande tabel is toegelicht, vooral te maken met Reiskosten arbeid/scholing en inrichtingskosten voor nieuwkomers (statushouders). De inrichtingskosten voor nieuwkomers zijn voor een deel lening en voor een deel wordt deze om niet verstrekt. De kosten van de bijzondere bijstand zijn ca. €64.000,- lager dan geraamd. Bij de kwijtscheldingen belastingen is een kleine overschrijding. Het totaal budget was ca. €67.000, hoger dan de totale kosten.

Grootste kostenposten bijzondere bijstand				
Omschrijving	**Kosten 2021**	**Aantal 2022**	**Kosten 2022**	**Toelichting**
Individuele inkomenstoeslag alleenstaande (ouder)	€ 24.663	68	€23.582	Voor inwoners die al langere tijd (> 36 maanden) een laag inkomen hebben en hierin geen verbetering verwachten. Zij krijgen een aanvulling in de vorm van een individuele inkomenstoeslag. Dit is een jaarlijkse toeslag als aanvulling op het inkomen.
Individuele inkomenstoeslag gehuwden	€ 17.774	32	€15.862	
Kosten budgettering	€ 58.188	84	€49.550	Dit zijn kosten voor beschermingsbewind. Dit is voor mensen die hun financiële zaken niet zelf kunnen regelen. Beschermingsbewind kan worden ingesteld als de lichamelijke of geestelijke toestand van de betrokkene daar aanleiding toe geeft. Beschermingsbewind kan ook worden ingesteld bij overmatig geld uitgeven of bij problematische schulden.
Ziektekostenverzekering / nominale premie	€ 61.349	196	€52.560	Inwoners uit de gemeente Heerde, met een inkomen onder de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm, die chronisch ziek zijn of gehandicapt, kunnen sinds 2014 een tegemoetkoming krijgen voor de premie zorgverzekering.
Reiskosten arbeid/scholing	€ 22.495	39	€38.987	Dit zijn reiskosten voor het volgen van een inburgeringstraject of scholing.
Overbruggingsuitkering / eenmalig levensonderhoud	€ 5.205	9	€6.219	Een overbruggingsuitkering wordt uitgekeerd als de aanvrager van een bijstandsuitkering onvoldoende middelen heeft om tot de eerste uitkering te voorzien in de algemeen noodzakelijke kosten van bestaan. Dit betreft de eerste huur en administratiekosten voor statushouders (is om niet).
Inrichtingskosten	38.750	8	€52.250	Bijzondere bijstand voor inrichtingskosten wordt verstrekt aan nieuwkomers en voornamelijk in de vorm van een lening maar ook een deel om niet.
Eigen bijdrage CAK	€ 5.985	27	€7.672	Voor inwoners die de eigen bijdrage van het Centraal Administratiekantoor niet kunnen betalen.
Overig	€ 28.723	53	€35.596	
Eindtotaal	€ 263.132	520	€282.278	

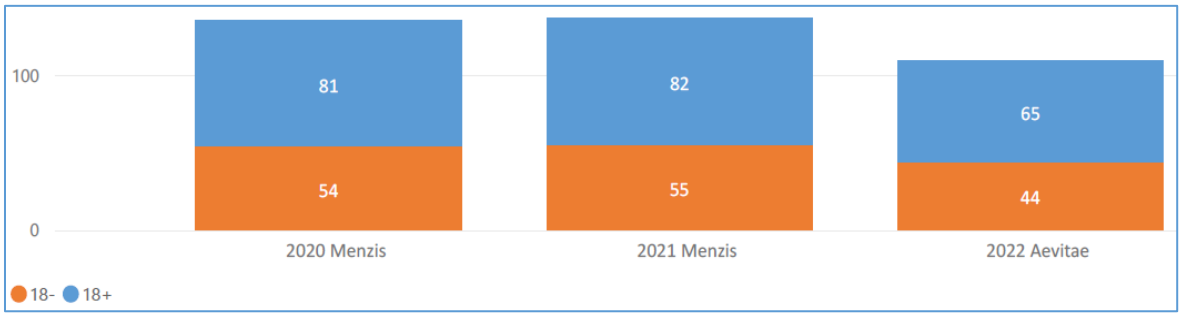
Tabel 10: Grote kostenposten bijzondere bijstand

Collectieve zorgverzekering (gemeentepolis)

Een gemeentepolis is een zorgverzekering via de gemeente waarin je woont. De gemeentepolis is speciaal voor mensen met hoge zorgkosten en een inkomen onder de inkomensgrens.

Het doel van de gemeentepolis is om inwoners met hoge zorgkosten een betaalbare zorgverzekering te bieden met een uitgebreide dekking. Hierdoor willen we zorgmijding voorkomen.

Gemeentepolis: een terugblik

Grafiek 13: Deelnemers aan de gemeentepolis per jaar (18- en 18+)

Toelichting

Met ingang van 2022 is de overstap gemaakt van Menzis naar Aevitae. De reden was dat Menzis eenzijdig het contract heeft opgezegd, omdat de zorgverzekeraar zich meer wilde richten op het kernwerkgebied waarvan de gemeente Heerde geen deel uitmaakt. De gemeente draagt financieel bij aan de premie voor deze zorgverzekering. Bij het overstappen naar Aevitae heeft de gemeente Heerde de bijdrage gelijkgetrokken met de bijdrage van de gemeente Hattem. Deze bijdrage wordt bekostigd vanuit de bijzondere bijstand. We hebben de inwoners herhaaldelijk geïnformeerd per brief over deze overstap en telefonisch benaderd. Aanvullend hebben we inloopspreekuren gehouden om de inwoners te ondersteunen bij het overstappen. Een aantal inwoners is niet overgestapt naar Aevitae, maar heeft een andere keuze gemaakt.

Overzicht aantallen betalende deelnemers en kosten gemeentepolis						
	Menzis 2021			Aevitae 2022		
Pakket	Gemeentelijke bijdrage pakket	Aantal deelnemers	Jaarbedrag	Gemeentelijke bijdrage pakket	Aantal deelnemers	Jaarbedrag
Basis	€8,87	24	€2.554,56	€10,00	11	€1.320,00
Midden	€10,00	45	€5.400,00	€35,00	16	€6.720,00
Uitgebreid	€20,00	14	€3.360,00	€40,00	38	€18.240,00
Totaal jaarlijkse kosten			**€11.314,56**			**€26.280,00**

Tabel 11: Aantallen en kosten gemeentepolis

Toelichting

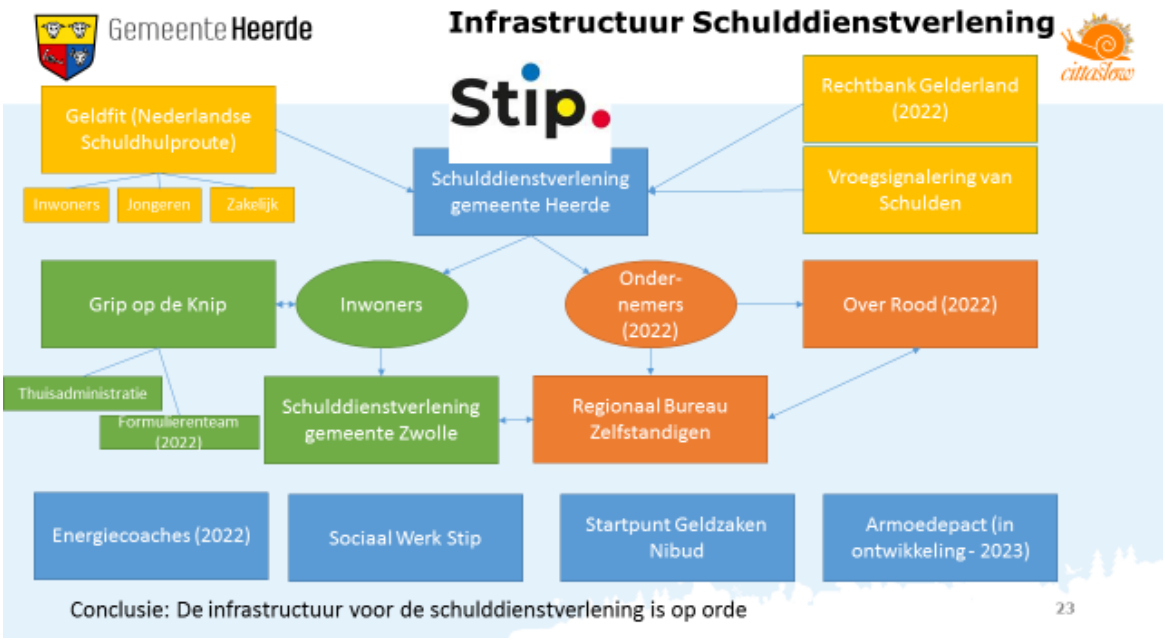
Meer inwoners hebben na de overstap naar Aevitae voor pakket Uitgebreid gekozen in plaats van de pakketten Basis en Midden.

Armoedebestrijding – schulddienstverlening

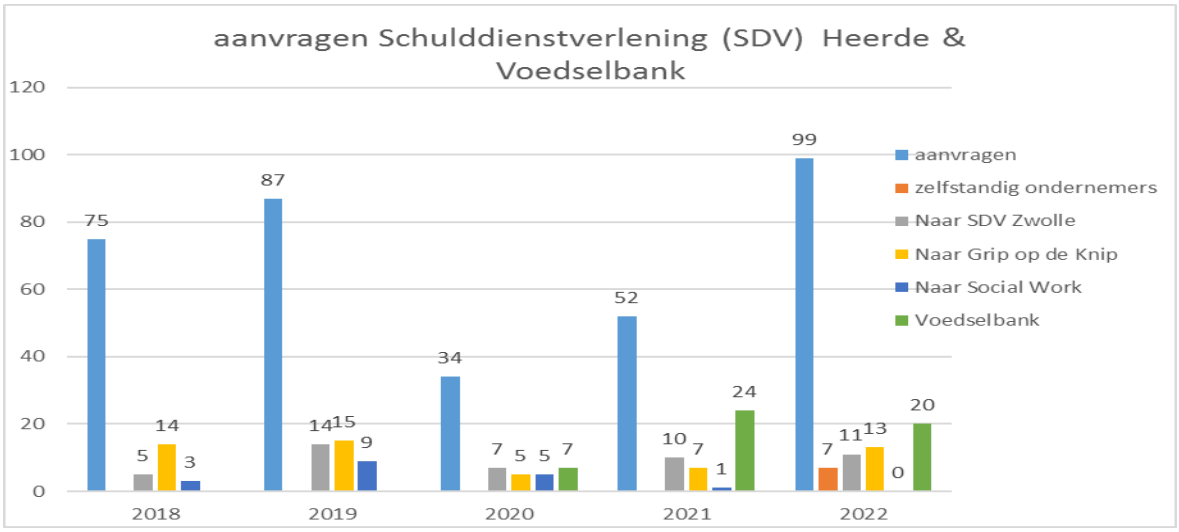
In 2022 zijn er diverse ontwikkelingen geweest om armoede en schulden te voorkomen en bestaande schulden te verminderen.

- We hebben Grip op de Knip verzocht om een formulierenteam op te starten. Grip op de Knip heeft hierop positief gereageerd;
- Er is geïnvesteerd in de samenwerking met de rechtbank Gelderland;
- De schulddienstverlening voor ondernemers is verbeterd in samenwerking met Schulddienstverlening Zwolle en het Regionaal Bureau zelfstandigen;
- We zijn de samenwerking aangegaan met de vrijwilligersorganisatie Over Rood die ondernemers in problemen ondersteunt;
- Er is verbinding gelegd tussen de schulddienstverlening en Grip op de Knip enerzijds en de energiecoaches anderzijds;
- De basis voor het ontwikkelen van een armoedepact in 2023 is gelegd.

Deze ontwikkelingen hebben we samen met de bestaande infrastructuur schulddienstverlening in onderstaande figuur schematisch weergegeven

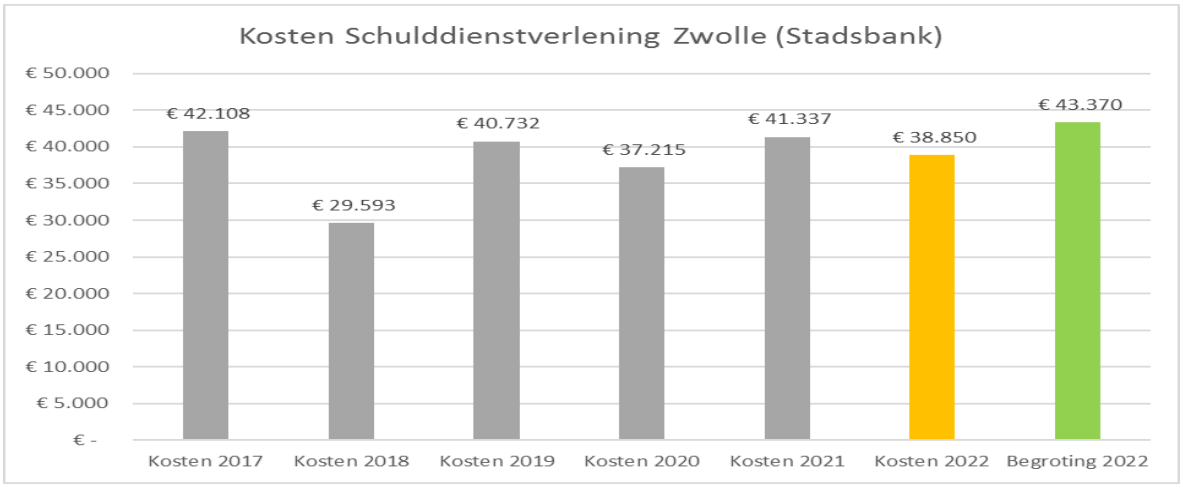
Figuur 1: Infrastructuur schulddienstverlening

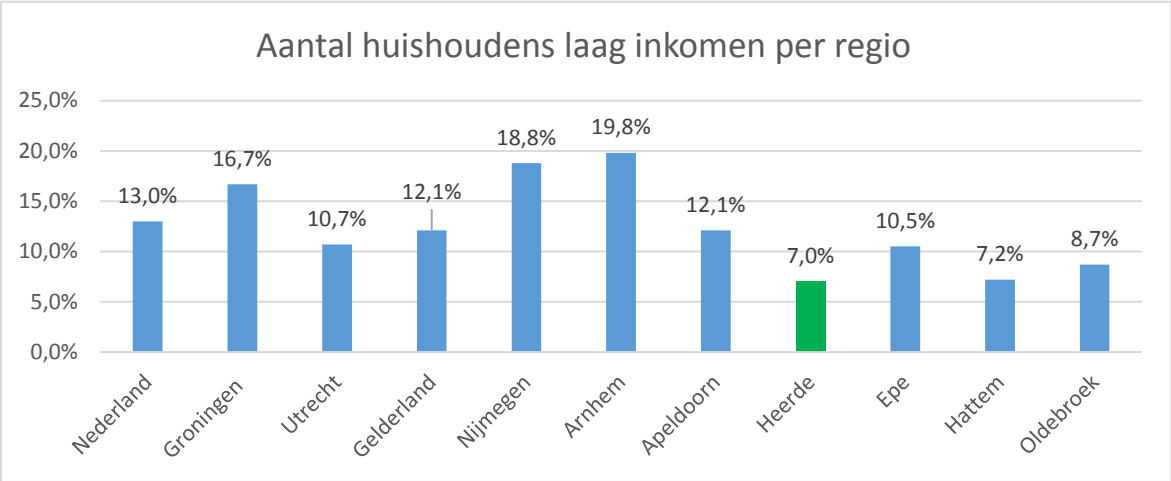
Grafiek 14: Aanvragen SDV en Voedselbank

Toelichting

In de grafiek zijn deze keer voor het eerst ook het aantal zelfstandig ondernemers en het aantal deelnemers bij de Voedselbank verwerkt. Er zijn dit jaar meer aanmeldingen voor schulddienstverlening dan vorig jaar, vergelijkbaar met het landelijke beeld. Problematische schulden (grotere schulden en meerdere schuldeisers) worden doorverwezen naar de Schulddienstverlening (SDV) Zwolle. We hebben goede afspraken met de woningcorporatie. De cijfers in bovenstaande grafiek zijn geen cumulatieve cijfers maar staan los van elkaar.

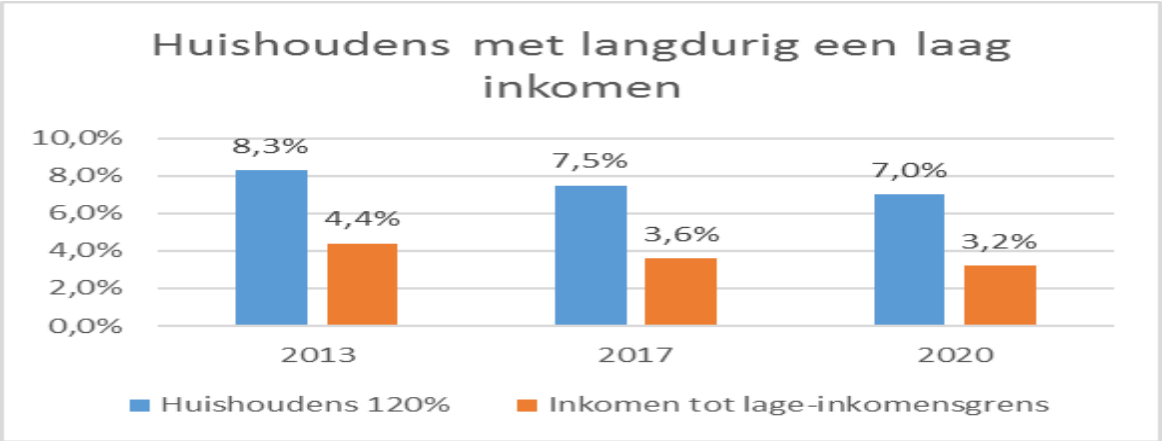
Grafiek 15: Kosten Schulddienstverlening

Grafiek 16: Huishoudens met laag inkomen in de regio

Toelichting

De grafiek toont het aandeel gezinnen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm in verschillende regio's eind 2020. Provincie Groningen heeft het hoogste percentage lage inkomens en Utrecht het laagste percentage. In de grote steden wonen relatief meer gezinnen met een laag inkomen dan in de kleinere gemeenten.

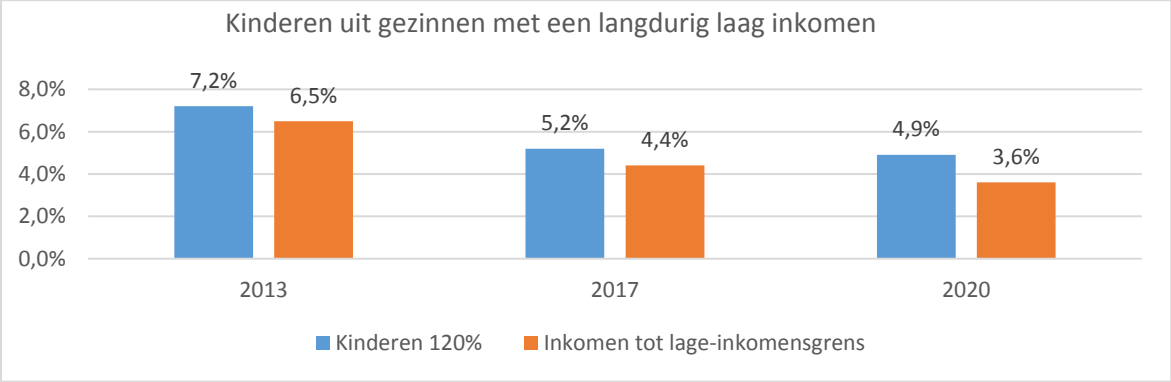

Grafiek 17: Huishoudens met een langdurig laag inkomen

Toelichting

Het aantal huishoudens met een inkomen onder de 120% van de bijstandsnorm in 2020 is afgenomen tot 7%. Dit zijn 543 gezinnen. Het percentage huishoudens onder de lage-inkomensgrens is gedaald naar 3,2%. Dit zijn in de gemeente Heerde 248 gezinnen.

Het percentage kinderen dat in een huishouden met een laag inkomen leeft, is gedaald. Uitgaande van 4098 jongeren van 0-19 jaar (bron: CBS bevolkingsstatistiek, waarstaatjegemeente.nl) leven ca. 200 kinderen in een huishouden met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. En leven er 147 kinderen in een gezin met een langdurig laag inkomen.

Grafiek 18: Kinderen met een langdurig laag gezinsinkomen

Financiële toelichting bijzondere bijstand

Schulddienstverlening 59 inwoners hebben in 2022 een beroep gedaan op Schulddienstverlening Zwolle. De eindstand per 31-12-2022 was 43. Per 31-12-2021 waren dat er nog 39. 5 ondernemers hebben gebruik gemaakt van de inzet van het Regionaal Bureau Zelfstandigen in Zwolle.	Zie grafiek
Kindpakket, subsidie 178 kinderen hebben steun ontvangen in de vorm van de Leergeldformule. Hieronder vallen schoolspullen, sport, kunst en cultuur en uitjes, verjaardagscadeau (jarige job), zomerpakket voor voortgezet onderwijs (de Ontmoetingskerk heeft een pakket verstrekt aan kinderen van de basisschool), en een sinterklaascadeau. 240 kinderen hebben de winterkledingpas ontvangen. De gezamenlijke kerken uit Heerde, vertegenwoordigd in het IDO (Interkerkelijk Diaconaal Overleg) hebben € 25,- euro p.p. bijgedragen aan de winterkledingpas. Het Kindpakket wordt samen uitgevoerd met Stichting Leergeld Noord-Veluwe. 257 jongeren hebben het boekje 18+ van het Nibud ontvangen.	€ 53.000,-
Voedselbank, subsidie Per 31-12-2022 waren er 20 gebruikers. Het jaar daarvoor waren het er 24.	€ 4.000,-
Grip op de Knip, subsidie Grip op de Knip heeft in 2020 29 cliënten ondersteund en 31 cliënten in 2021. Er zijn 20 schuldhulpmaatjes actief bij Grip op de Knip en één coördinator. Over 2022 is nog geen nieuwe informatie ontvangen. In 2022 is Grip op de Knip met een formulierenteam gestart. Inwoners worden geholpen bij het lezen van moeilijke brieven en/of het invullen van formulieren.	€ 5.000,-
Divosa Benchmark Armoede en Schulden, abonnement	€ 1.834,-
Startpunt Geldzaken van het Nibud, abonnement In 2022 zijn er 62 geldplannen aangemaakt. Sinds de start zijn dat er in totaal 193.	€ 2.034,-
Over Rood, ondersteuning van ondernemers bij schulden In 2022 heeft Over Rood 2 ondernemers ondersteund.	€ 400,-
Gezond verzekerd (ten behoeve van de gemeentepolis), abonnement Een website voor inwoners om de gemeentepolis te vergelijken. Er is een back-office applicatie voor Stip om eenvoudig de gemeentepolis toe te kennen.	€ 3.525,-
Energietoeslag In 2022 zijn er 579 energietoeslagen verstrekt. Dit is een vorm van bijzondere bijstand.	€ 722.500,-
Tijdelijke beleidsregel Noodfonds energietoeslag, bijzondere bijstand Er is 1 toekenning geweest in 2022. Het Noodfonds levert meer op dan alleen de individuele toekenningen. De inwoners waarderen de vele gesprekken die worden gevoerd met de consulenten Schulddienstverlening van Stip. Tijdens deze gesprekken wordt de hulpvraag breder getrokken dan alleen de energietoeslag. Inwoners worden bijvoorbeeld geattendeerd op andere regelingen die we bieden.	€ 1.324,-

Tabel 12: Financiële toelichting

Beleidsontwikkelingen Participatiewet Inkomen

Beleid ontwikkelen is een doorlopend proces. Vanaf 2023 starten we met een uitvoeringsprogramma Passende ondersteuning dat gebaseerd is op het Kaderdocument Sociaal Domein. Onderstaand vindt u het beleid van 2023 op hoofdlijnen.

Energietoeslag

In april 2023 wordt er een energietoeslag van € 500,- verstrekt aan de doelgroep van 2022. In juli wordt er een energietoeslag van € 800,- verstrekt aan de doelgroep van 2023.

Tijdelijke beleidsregel noodfonds energietoeslag

Deze tijdelijke beleidsregel heeft als einddatum30 juni 2023.

Beleidstukken bestaanszekerheid

Dit beleid wordt geactualiseerd, evenals de beleidsregels en de verordeningen.

Kindpakket

Het Kindpakket wordt gecontinueerd. Door een wijziging in de bezetting richt Stichting Leergeld zich voornamelijk op het uitvoeren van het Kindpakket via de Leergeldformule. Dit betekent dat er wel bijdragen worden gedaan voor onderwijs, sport, cultuur en welzijn, maar dat de acties zoals de winterkledingpas, het zomerpakket, de sinterklaasactie en een verjaardagscadeau misschien niet meer mogelijk zijn. Het college is hierover in gesprek.

Armoedepact/bestaanszekerheid

Armoedebestrijding verandert van gezicht. Naast inkomensondersteunende voorzieningen komt het accent steeds meer te liggen op terugdringen van sociale uitsluiting, eenzaamheid, kansenongelijkheid, de structurele oorzaken van armoede. Steun door particulieren zoals kerken, fondsen, vrijwilligersorganisaties en stichtingen wordt, gelet op deze bredere ambitie, steeds relevanter. Sommige gemeenten zoeken toenadering en aansluiting bij particuliere initiatiefnemers met een zogeheten armoedepact. Met dit pact worden er ambities uitgesproken en worden er afspraken gemaakt om samen bestaanszekerheid te bevorderen.

Conclusies Participatie en inkomen

Zowel op gebied van Werk als op gebied van Inkomen hebben we Oekraïense vluchtelingen zoveel mogelijk ondersteund met het regelen van leefgeld en de toeleiding naar werk.

Het aantal mensen in de bijstand was in 2022 even hoog als in 2021. Wel is er doorlopend in- en uitstroom geweest van totaal 63 inwoners. Van de bijstandsgerechtigden heeft 77% langer dan een jaar een uitkering. Voor deze bijstandsgerechtigden groeit de afstand tot de arbeidsmarkt. Het definitieve BUIG-budget is ontoereikend om alle kosten te dekken. De reguliere begroting vertoont hetzelfde tekort ten opzichte van de uitgaven. Dit tekort wordt voornamelijk veroorzaakt doordat we met succes mensen plaatsen met loonkostensubsidie.

Hoewel de kosten van de bijzondere bijstand en de activiteitenbijdrage zijn gestegen, worden deze ruimschoots gedekt door het budget.

Ondanks dat we veel hebben gecommuniceerd, hebben in 2022 minder mensen gebruik gemaakt van de nieuwe gemeentepolis bij Aevitae. Doordat de bijdrage van de gemeente is verhoogd, zijn de kosten wel toegenomen.

In 2022 is de dienstverlening op gebied van schulddienstverlening uitgebreid waardoor de infrastructuur actueel en op orde is. Het aantal aanvragen voor schulddienstverlening is bijna verdubbeld ten opzichte van 2021.

We hebben een energietoeslag van € 1.300,- uitgekeerd aan inwoners met een laag inkomen. Het totaal aantal uitkeringen ligt hoger dan het aantal huishoudens dat, volgens het CBS, in 2020 recht zou hebben op een dergelijke uitkering. We concluderen hieruit dat we een goed bereik hebben, dat inwoners ons weten te vinden en dat de toegang laagdrempelig is.

We hebben een noodfonds opgericht voor alle inwoners. Er zijn veel contactmomenten geweest waarbij de inwoners geïnformeerd zijn en doorverwezen naar andere voorzieningen waar mogelijk. Het noodfonds heeft daardoor een positief effect, ondanks dat er nog niet veel toekenningen zijn.

In 2022 zijn we gestart met de uitvoering van de nieuwe inburgeringswet. Er startten 6 inwoners met inburgeringsonderwijs onder deze nieuwe wet.

Samen met Werkleerbedrijf Lucrato hebben we ons ingezet om onze inwoners te begeleiden naar werk of naar een andere vorm van participatie in onze gemeente. In de arbeidsmarktregio en met de inzet van het scholingsfonds van de Human Capital Agenda hebben we hieraan bijgedragen.

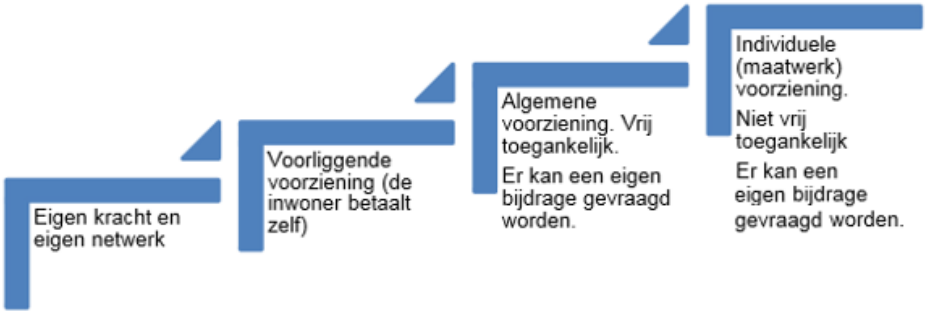
Wmo

Onderwerp	Toelichting
Doel(en)	De doelen op hoofdlijnen op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en het kaderdocument Sociaal Domein gemeente Heerde 2017-2022.
AVSLH	Aantal klanten algemene voorziening schoon en leefbaar huis (AVSLH) en financieel overzicht.
Stip	Cijfers algemene voorziening individuele begeleiding en groepsbegeleiding.
Wmo-maatwerkvoorzieningen	Financieel overzicht 2022 en ontwikkelingen in het aantal klanten.
Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen	Ontwikkelingen.

Doelen Wmo

Toename van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de inwoners van gemeente Heerde door:

- Meer inzet vanuit eigen kracht/omgeving
- Toenemende inzet via algemene voorzieningen
- Minder inzet van maatwerk

Figuur 2: Stappenplan Inzet Wmo Voorziening

Toelichting

De visie van de gemeente Heerde met betrekking tot de transformatie is dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor de inrichting van hun leven. Zij houden zoveel mogelijk de regie en geven zelf aan wat zij aan ondersteuning nodig hebben. Zij zoeken eerst naar oplossingen in de eigen

kracht, het eigen netwerk en maken gebruik van voorliggende en algemene voorzieningen. Dit is in het stappenplan van figuur 3 gevisualiseerd.

Voor het versterken van de eigen kracht en het eigen netwerk worden binnen Stip onder andere een coördinator mantelzorg en vrijwilligerswerk, coördinator ouderen, sociaal werkers, thuisbegeleiders en (buurt)coaches ingezet. Zij signaleren zo vroeg mogelijk en verbinden binnen de eigen netwerken en de voorliggende voorzieningen.

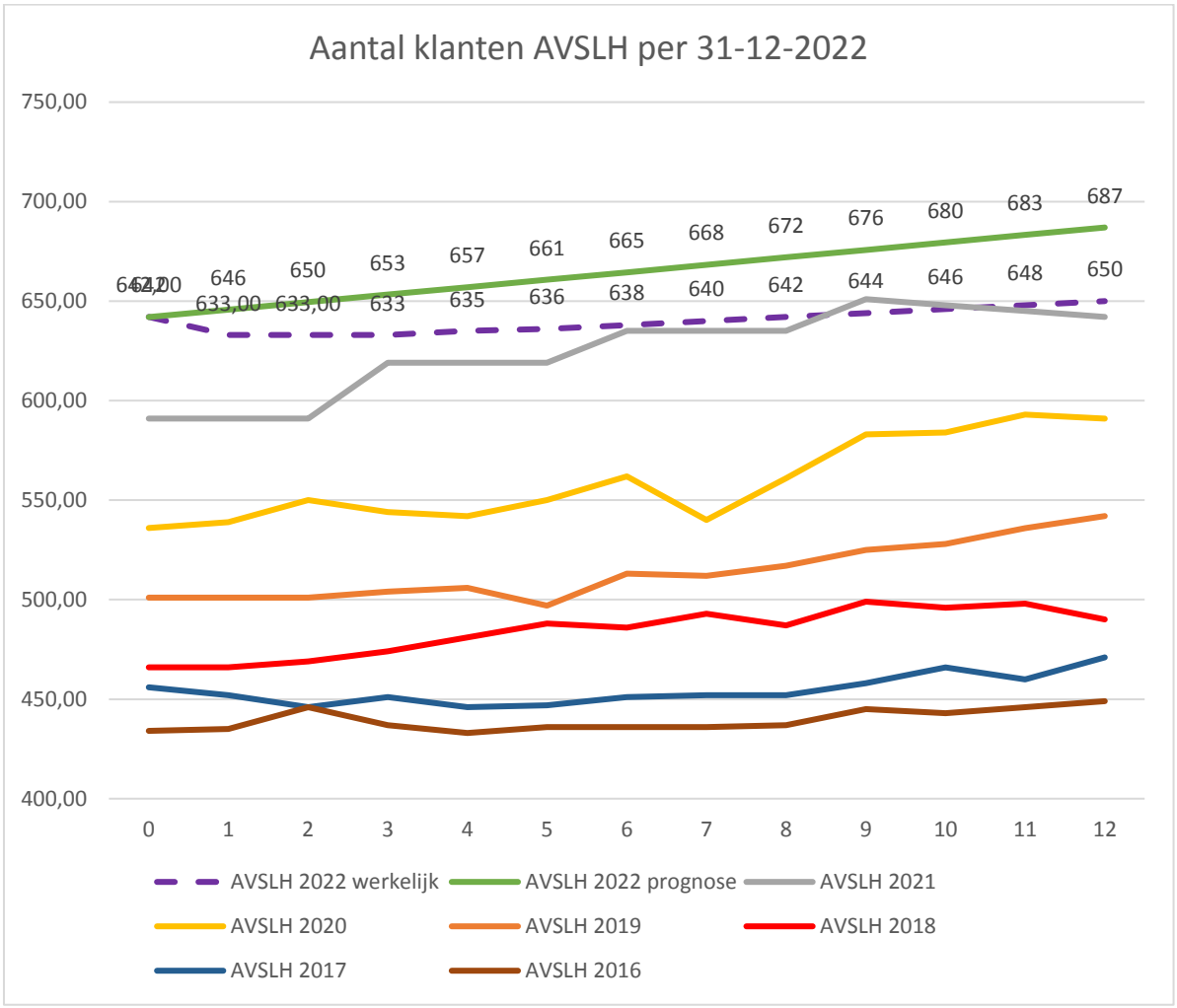
Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis

Algemeen

De Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis (AVSLH) is als voorziening voor ondersteuning in het huishouden gecontinueerd. Een huishouden krijgt gemiddeld 2 uur ondersteuning per week. De mantelzorgondersteuning, welke aanvullend ingezet kan worden onder de AVSLH (gemiddeld 0,5 uur per week), is ingezet.

De raad heeft 5 juli 2021 besloten om de AVSLH nog twee jaar (2022 en 2023) voort te zetten. Bij het aanbieden van de Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis wordt er met ingang van 2022 een bewustwordingsperiode van 12 weken gehanteerd, voordat er gebruik gemaakt kan worden van de algemene voorziening. Voor inwoners in een kwetsbare situatie geldt geen bewustwordingsperiode.

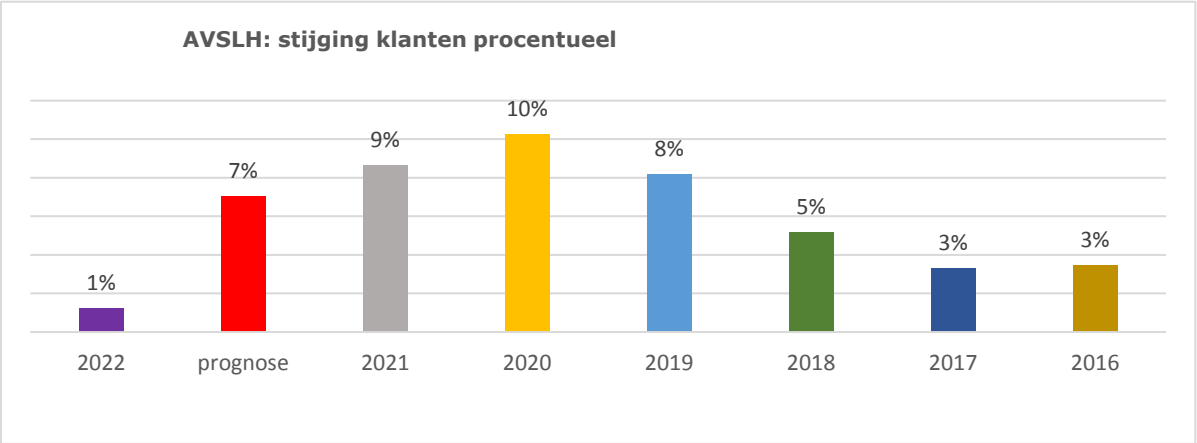
Aantal klanten AVSLH

Grafiek 19: Aantal klanten AVSLH op peildatum 31-12-2022

Toelichting

In 2022 was er een stijging van het aantal klanten van 7% geprognotiseerd (+4% i.v.m. aanzuigende werking abonnementstarief en +6% i.v.m. vergrijzing, en -3% instroombeperking door inzet huishoudcoach). Vanaf 1 januari is de bewustwordingsperiode van 12 weken ingegaan. Hierdoor zijn de instroom en de bijbehorende kosten 12 weken uitgesteld.

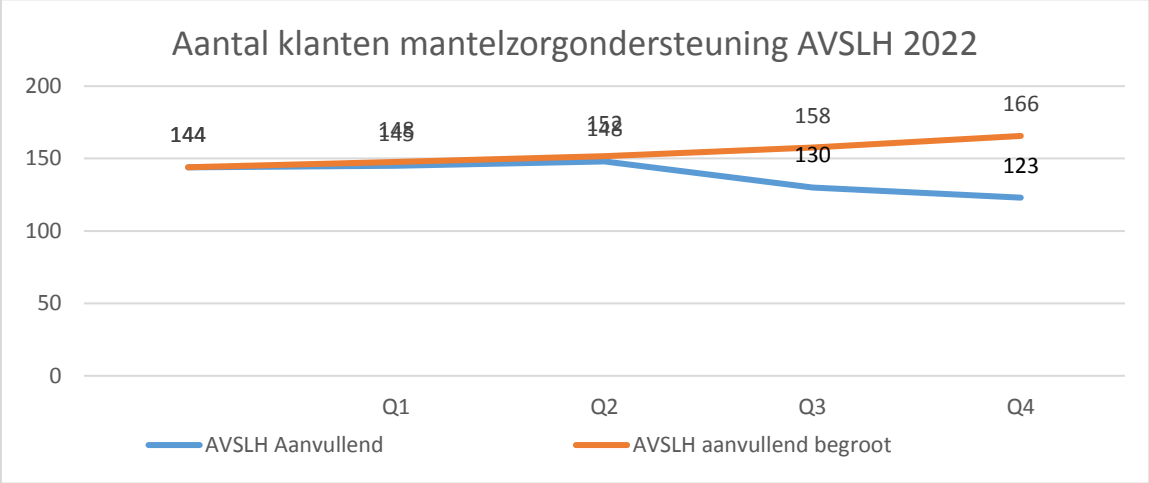

Grafiek 20: AVSLH: percentuele stijging

Toelichting

De daadwerkelijk stijging van het aantal klanten voor 2022 is 1%. Aanvankelijk zou deze 4% zijn maar deze is afgenomen door een toename in de uitstroom in het laatste half jaar. De bewustwordingsperiode met de inzet van de huishoudcoach blijkt effectief te zijn en remt de groei van het aantal deelnemers. De uitstroom is vooral richting de Wet langdurige zorg (Wlz).

Daling mantelzorgondersteuning

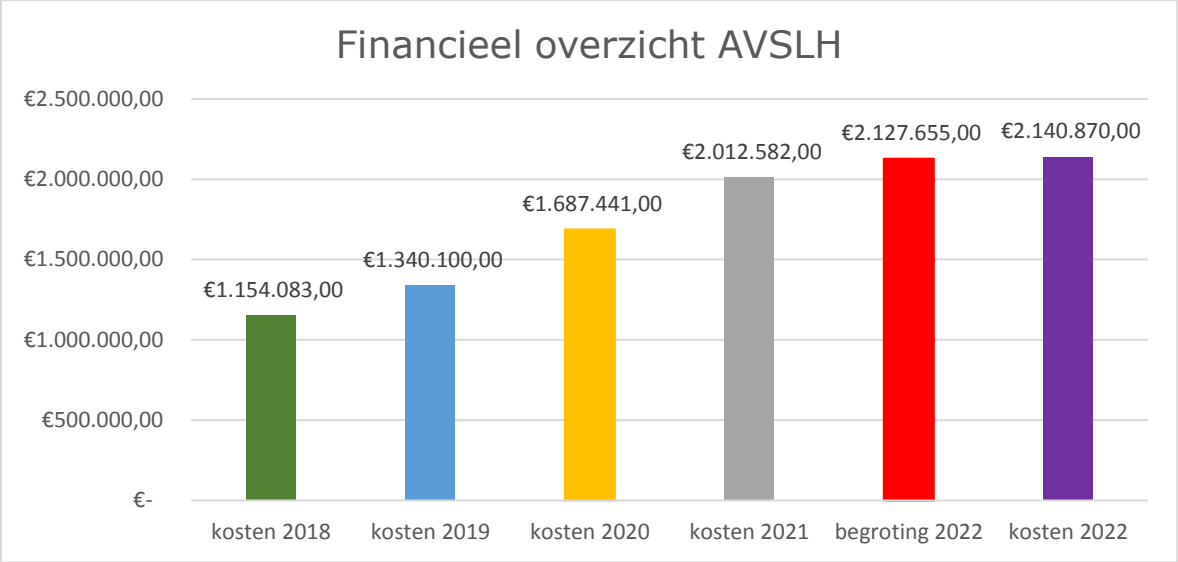

Grafiek 21: Mantelzorgondersteuning AVSLH 2022 peildatum 31-12-2022

Toelichting

De mantelzorgondersteuning wordt aanvullend ingezet onder de AVSLH (gemiddeld 0,5 uur per week) als er extra ondersteuning nodig is. In de eerste helft van 2022 liep het aantal klanten met aanvullende mantelzorgondersteuning in de pas met de begroting. In het tweede half jaar was er een daling, door uitstroom van klanten naar de Wet langdurige zorg (Wlz).

Financieel overzicht AVSLH

Grafiek 22: Financiën AVSLH

Toelichting

De uitgaven voor de Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis zijn net boven de begroting uitgekomen. Dit komt door de lage groei van het aantal klanten in combinatie met het teruggelopen aantal klanten met mantelzorgondersteuning in het tweede half jaar. Deze klanten met veel ondersteuning zijn doorgestroomd naar de Wlz. Deze kostenbesparing wordt geheel teniet gedaan door de sterke stijging van het uurtarief als gevolg van cao-afspraken. De verwachting is dat dit effect in 2023 ook optreedt.

Stip

In 2021 is de algemene voorziening regieondersteuning voor volwassenen overgegaan naar Stip (Steun- en informatiepunt Heerde). De individuele begeleiding wordt bij Stip ingevuld door sociaal maatschappelijke werkers en de ambulante thuisbegeleiders. De activiteiten voor dagbesteding binnen Stip gebeuren onder leiding van de coördinator ouderen en de activiteitenbegeleider. De begeleiding vindt plaats als preventieve interventie om zwaardere of langdurige ondersteuning te voorkomen of uit te stellen. In de gevallen waarbij de preventieve interventies niet of niet voldoende helpen, wordt overgestapt op een maatwerkvoorziening.

De dagactiviteiten binnen Stip zijn gericht op inwoners met lichte ondersteuningsbehoefte door psychosociale en/of psychogeriatrische problemen. Problematiek hangt veelal samen met lichamelijke, sociale en psychische veranderingen bij de inwoners, bijvoorbeeld door de achteruitgang van het geheugen. De dagactiviteiten hebben als doel een tijdsbesteding te bieden aan mensen met een lichte ondersteuningsbehoefte en de mogelijkheid te bieden om de mantelzorgers te ontlasten.

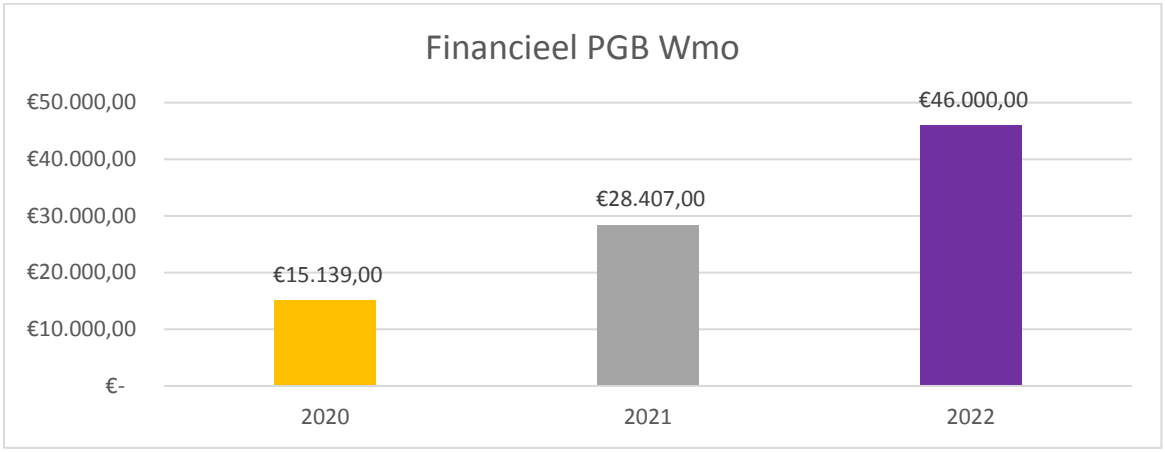
De afgelopen periode hebben we bij Stip gebruikt om de informatiestromen te rangschikken. Voor 2023 maken we in de monitor met een toelichting op de uitvoeringsprogramma's inzichtelijk waar er extra aandacht is gegeven bij de uitvoering van de werkzaamheden bij Stip.

Wmo-maatwerkvoorzieningen

Algemeen

Onder maatwerkvoorziening vallen immateriële voorzieningen en materiële voorzieningen. Immateriële voorzieningen zijn onder andere individuele begeleiding, groepsbegeleiding en respijtzorg. Materiële voorzieningen zijn de rolstoel, vervoer- en woonvoorzieningen.

Financieel PGB

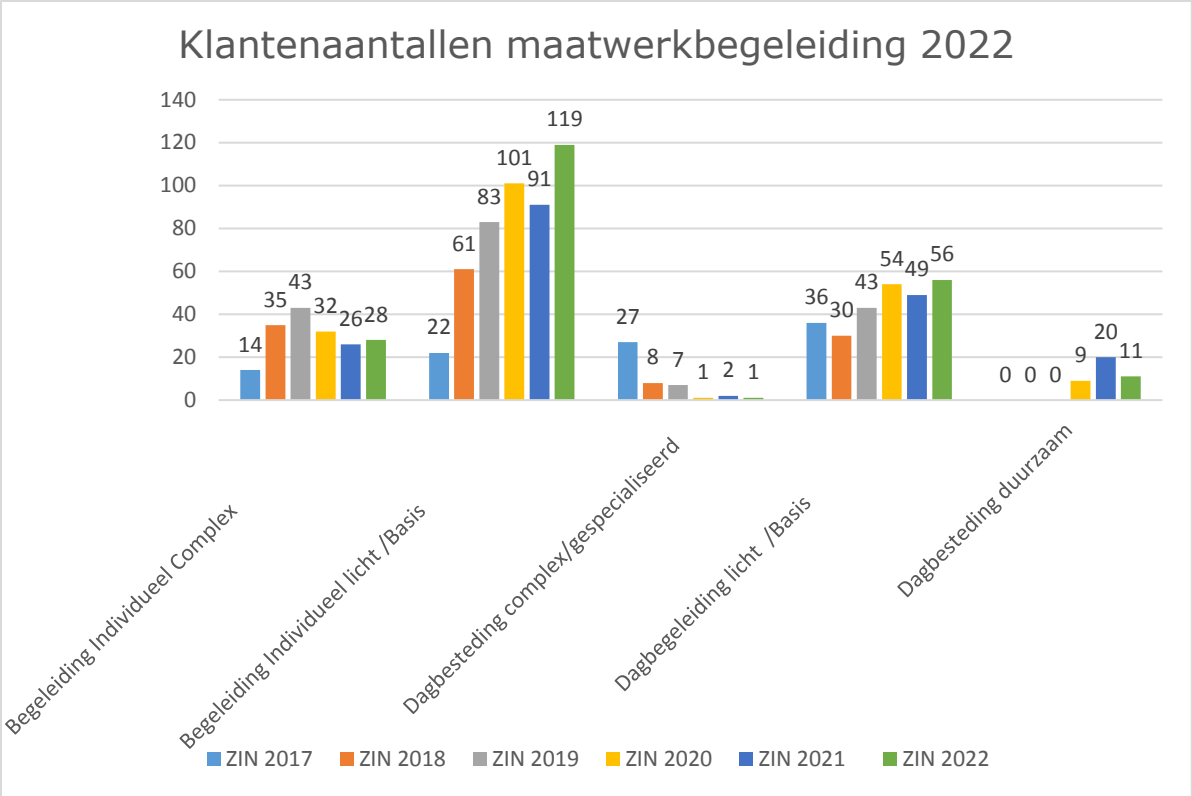

Grafiek 23: Financieel PGB - Wmo

Toelichting

De kosten voor PGB[19] zijn gestegen, omdat bij een aantal bestaande cliënten intensievere zorg geleverd moest worden. Door de regionale inkoop via een openraamcontract wordt er beperkt gebruik gemaakt van de PGB's. Door het openraamcontract kunnen nieuwe aanbieders makkelijk toetreden. Daarom is een PGB-constructie in veel gevallen niet meer noodzakelijk. Nieuwe PGB-aanbieders moeten aan dezelfde kwalitatieve eisen voldoen als aanbieders die reeds voor het regionale raamcontract ingeschreven zijn.

[19] Persoonsgebonden budget

Grafiek 24: Klantaantallen maatwerk immaterieel op peildatum

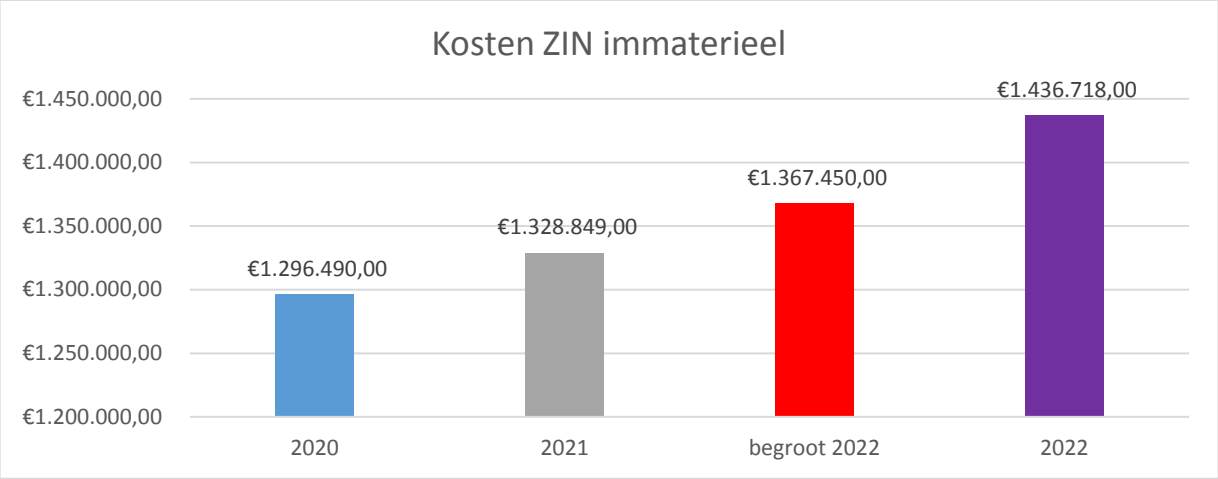
Maatwerk immaterieel ZIN[20]

Het aantal klanten met individuele begeleiding is in 2022 toegenomen. De grootste stijging is te zien bij de individuele begeleiding basis, net als in het eerste half jaar. Dit heeft vooral te maken met uitstroom vanuit Stip naar maatwerk. Alle ondersteuning die via lichte begeleiding plaatsvindt, wordt eerst vanuit Stip aangeboden door de social workers en thuisbegeleiders. Indien ondersteuning langdurig noodzakelijk is, of als er een zwaardere vorm van begeleiding nodig is, wordt individuele begeleiding basis vanuit maatwerk ingezet.

De uitstroom van de dagbesteding vanuit Stip naar maatwerk dagbesteding komt ook langzaam op gang. De daling in dagbesteding duurzaam heeft te maken met de uitstroom naar de Wlz.

[20] Zorg in natura, individuele maatwerk voorziening

Financieel immaterieel ZIN

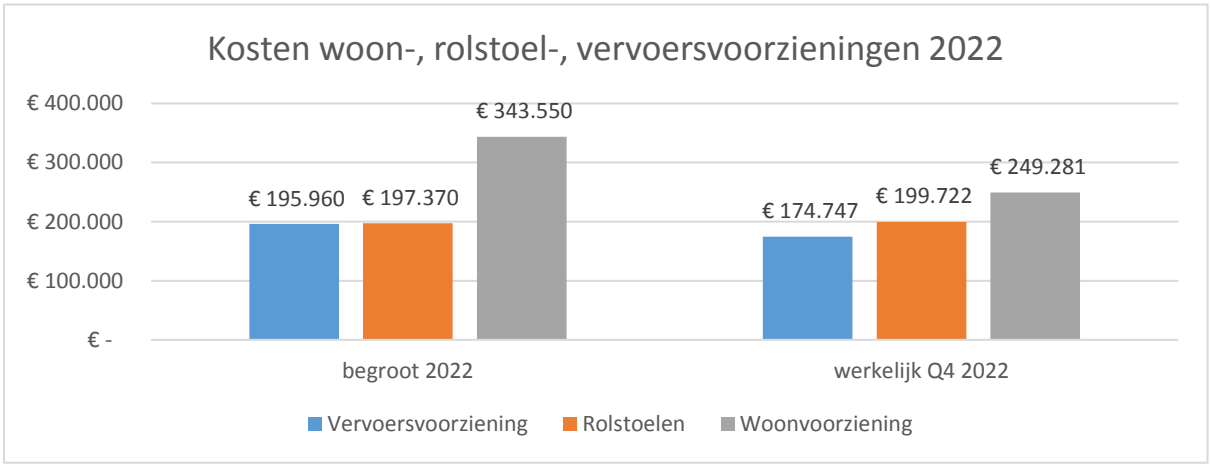

Grafiek 25: Financiën immateriële voorzieningen

Toelichting

De kostentoename immaterieel ZIN komt door de tariefstijgingen en door de uitstroom van klanten vanuit Stip naar maatwerkvoorzieningen (individuele begeleiding en groepsbegeleiding).

Financiën materiële voorzieningen

Grafiek 26: Financiën Materiële voorzieningen

Toelichting

De categorie woonvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen wordt sterk beïnvloed door incidentele grotere en/of duurdere aanpassingen.

Woonvoorzieningen

De verwachting was dat in de tweede helft van dit jaar nog verschillende grotere woningaanpassingen gerealiseerd zouden worden. Deze waren voorzien in de begroting. Deze voorzieningen zijn nog niet gerealiseerd waardoor de kosten zijn uitgebleven.

Er blijven steeds meer mensen langer thuis wonen. Dit wordt vanuit de overheid gestimuleerd. Er is in Heerde, maar ook landelijk, een tekort aan passende woonruimte. Dit zorgt ervoor dat er meer, grotere en duurdere woningaanpassingen noodzakelijk zijn. Daarnaast neemt het aantal verstrekkingen van trapliften toe. De vergrijzing vraagt om meer aangepaste woningen, zeker in

relatie met de zorg die zo veel mogelijk thuis moet worden geleverd. Vanuit de overheid en de Wlz wordt ingezet op Wlz-zorg in de eigen woning. De zorg wordt betaald vanuit de Wlz, maar de aanpassingen van woningen komen voor rekening van de gemeente.

Regionaal is een kostenstijging voor woonvoorzieningen geconstateerd. De reden voor toename van deze kosten, naast het langer thuis wonen, wordt gekoppeld aan het invoeren van het abonnementstarief. Een inwoner vraagt makkelijker een woningaanpassing aan als de kosten daarvoor slechts 19 euro per maand zijn. In het nieuwe coalitieakkoord van de regering is geen compensatie of maatregel opgenomen voor de toename van grotere en/of duurdere woningaanpassingen. Ondanks deze ontwikkelingen blijven de kosten voor woonvoorzieningen, op basis van de huidige inzichten, binnen de begroting.

Rolstoel- en vervoersvoorzieningen

De kosten voor rolstoel- en vervoervoorzieningen liggen in lijn met de begroting. Het aantal verstrekkingen voor vervoervoorzieningen is wat afgenomen, wat te maken heeft met het inzetten van ergotherapeuten voor het verstrekken van scootmobielen. In sommige gevallen blijkt een scootmobiel niet het meest adequate vervoersmiddel te zijn en is een andere oplossing voor het vervoersprobleem gevonden. De totale kosten voor rolstoel- en vervoersvoorzieningen zijn in 2022 lager dan begroot.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

Algemeen

Gemeente Heerde werkt voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW) samen in de regio Oost-Veluwe. MOBW is voor mensen met psychische of psychosociale problemen. In 2021 is door de gemeenteraad het regionale kaderdocument en regionale ontwerp ‘Beschermd Thuis’ vastgesteld. Het regionale kaderdocument geeft richting aan de transformatie van Beschermd Wonen (intramuraal) naar Beschermd Thuis (een beschermde thuisomgeving). Het regionale ontwerp geeft weer welke stappen er genomen moeten worden om in de regio te blijven samenwerken. In 2022 zijn er afspraken gemaakt over het samenwerkingsconvenant (wordt vastgesteld in 2023), de afbouw opgave van het aantal plekken intramuraal Beschermd Wonen en de verdeling van de financiën in de regio.

Financiën MOBW

Vanaf 2024 zijn er minder financiële middelen in de regio beschikbaar. De financiën komen per gemeente binnen en niet langer via centrumgemeente Apeldoorn. De afbouw loopt van 37 miljoen naar 18 miljoen in 2032. De financiële afbouw komt mede doordat een deel van de cliënten Beschermd Wonen onder de Wet langdurige zorg (Wlz) valt. In de regio gaat het totaal om circa 500 cliënten Beschermd Wonen. In gemeente Heerde zijn er ca. 10 cliënten. In de regio zijn er afspraken gemaakt dat elke gemeente 85% van de ontvangen gemeentelijke Rijksvergoeding Beschermd Wonen overhevelt naar het regiobudget. Dit percentage wordt jaarlijks vastgesteld. Om de lokale zorginfrastructuur zo in te richten dat we integraal herstel kunnen (blijven) bieden, wordt de resterende 15% van de ontvangen Rijksvergoeding Beschermd Wonen lokaal ingezet.

In 2022 is er in de regio voorgesorteerd op het feit dat er in 2023 een andere inkoopstrategie wordt gehanteerd. We gaan in plaats van ca. 50 zorgaanbieders vanaf 2024 werken met ca. 10 zorgaanbieders. Hierbij is rekening gehouden met voldoende spreiding van de zorgaanbieders over de regio. Zo kan er gericht gewerkt worden aan een integrale benadering van cliënten die beter kunnen herstellen in hun eigen omgeving. Voor de cliënten die een beschermde woonvorm nodig hebben, blijven de intramurale voorzieningen beschikbaar.

Toekomstplannen

Er zijn nu jaarlijks financiële overschotten in de regio. In 2022 was dit ca. 11 miljoen. Heerde ontving 2,6% van deze overschotten, omgerekend €235.000,-. Ook in 2023 wordt er een soort gelijk overschot verwacht. Deze gelden worden gereserveerd. Dit is van belang voor de afbouw van de regionale rijksbijdragen en de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. De regionale rijksbijdrage voor Beschermd Wonen wordt vermoedelijk vanaf 1-1-2024 met een tijdspad tot ca. 2032 afgebouwd. Daarom is een financiële buffer van belang. Om in te spelen op de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis richten we lokaal nieuwe voorzieningen in. In 2022 lag de focus vooral op preventie en het inrichten van de zorginfrastructuur, zodat we vroegtijdig signaleren en de risicofactoren verkleinen. Hiermee richten we ons op bevordering van maatschappelijk herstel in de richting van een zo zelfredzaam mogelijk leven voor kwetsbare mensen.

In 2022 is er lokaal gewerkt aan de transformatie met de onderstaande veranderingen:

Inloop GGZ

De inloop is als algemene voorziening beschikbaar bij een zorgaanbieder op diverse locaties in de gemeente. Psychisch kwetsbare inwoners kunnen op een laagdrempelige wijze deelnemen aan de georganiseerde (vaste) activiteiten.

Sociaal werker GGZ

De eenjarige pilot Sociaal werker GGZ is gericht op de veranderingen die zich in de toekomst gaan afspelen in de wijken. Verwachting is dat de psychische problematiek meer vraagt van sociaal werkers, die moeten handelen in complexe, psychische crisissituaties. Ook is de pilot erop gericht om de verschillende soorten GGZ-ondersteuning in het sociaal domein te verbeteren.

Casemanager Middelengebruik en Verslaving

De eenjarige pilot Casemanager Middelengebruik en Verslaving draagt bij aan de behoefte om meer preventief te handelen rondom middelengebruik en verslaving bij volwassenen. De casemanager werkt vanuit de Aanpak Middelengebruik en Verslaving en werkt samen met de GGZ, de algemene gezondheidszorg, het sociaal domein en de informele zorg.

Opbouwwerk

Eind 2022 zijn er uitgangspunten ontwikkeld hoe opbouwwerk kan bijdragen aan de vraagstukken rondom Beschermd Thuis. Bijvoorbeeld hoe buurten kunnen bijdragen aan een leefomgeving voor mensen met psychische kwetsbaarheid en andersom. In 2023 wordt hier vervolg aan gegeven.

Conclusies Wmo en MOBW

De instroom in de Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis is afgenomen naar 1% door het toepassen van de bewustwordingsperiode van 12 weken en het inzetten van de huishoudcoach. Een aantal mensen vindt dan andere oplossingen en mogelijkheden om zelfstandig het huishouden te doen en doet geen aanvraag. Door tariefstijgingen van de cao VVT[21] leidt de lagere instroom financieel slechts tot een klein financieel voordeel ten opzichte van de begroting.

Vanuit Stip zijn er veel preventieve interventies ingezet, zowel op individuele basis als op collectieve basis. Hierdoor wordt de instroom naar maatwerkvoorzieningen beperkt.

Het aantal inwoners met een immateriële maatwerkvoorziening is dit jaar toegenomen. Dit heeft vooral te maken met uitstroom vanuit Stip. Uitstroom vindt plaats als inzet vanuit Stip ontoereikend blijkt, bijvoorbeeld als ondersteuning langdurig noodzakelijk is of als er een zwaardere vorm van begeleiding nodig is. In deze situaties wordt begeleiding vanuit maatwerk ingezet.

De verstrekkingen van rolstoelen en vervoersvoorzieningen liggen financieel binnen de begroting. Dit komt bijvoorbeeld doordat de ergotherapeut eerst samen met de inwoner kijkt of en welke voorziening er noodzakelijk is en of men in staat is veilig te kunnen rijden met een scootmobiel.

De kosten voor woningaanpassingen zijn lager dan de begroting. Dit komt doordat verschillende grote woningaanpassingen niet gerealiseerd zijn dit jaar. Volgend jaar kunnen daardoor de kosten toenemen.

De inzet van extern bouwkundig advies bij grote aanpassingen leidt ertoe dat de werkzaamheden efficiënter en effectiever worden uitgevoerd. Hierdoor worden de kosten per aanpassing beperkt. Er is ook ingezet op de deskundigheidsbevordering van de gesprekvoerders Wmo.

Voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen blijven we samenwerken in de regio Oost-Veluwe. We hebben te maken met minder financiële middelen de komende jaren en sorteren voor op een zorglandschap waar integraal herstel in de eigen omgeving centraal staat.

[21] Verpleeghuizen, verzorgingshuizen en thuiszorg